

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204565

UNIVERSAL
LIBRARY

శూరసంనోను

(సర్వకౌత్త విదంకమాల నాటకము)

రంగభకర్త:

శ్రీ అడ్డాడ విరభద్రాచారిచే

సత్కల్పి హము

నూచనలననుసరించి

ప్రకాశకులు:

కురుకూరి సుబ్బారావుసన్

(కరుసూరి స్వరాజ్య పెంకట సత్యనారాయణరావు)

ప్రొఫెసిటరు : సరస్వతీ బుక్ షిప్

బెజవాడ

1946

రు 1—0—0

విజ్ఞప్తి

నే నిటీవల ఉద్యోగము నుండి కాళీగానుండ వలసి నదినములు కొన్ని సంపాదించినవి. సంగీతమున, నాట్యకళ యుండభి రుచిగ వాడ నగుడచే త్రైస్తవ జన సామాన్యమున కేదైన నొక నాట్యముండిన తాగుండునని తలచి యీ ప్రయత్నమునకు పూనుకొంటిని. తగు సమర్థుడను కాకపోవుట వలన నాకీయానందము నెవరీయగలరాయని వెలకీతిని.

నాకు సమీపము నందలి ముదునూరు గ్రామ వాస్తవ్యులు శ్రీ అడ్డాడ వీరభద్రా చార్యులుగారి పరిచయము లభించినది వాక్కి విషయము నెఱుక పఱచి, “పాత నిబంధన”లోని సంసోను కథా భాగమును వినిపించి, నాటక రూపమున తయారు చేయు వలసినదిగా కోరితిని. పదునైదు దినములలో నారింటికి వెళ్ళితిని ఆకాలమున నన్ను చూచుట తోడనే రచించి నాకిచ్చిరి.

నాటక మాడించ వలెనను యాశగలిగి సమర్థులగునటులతోను ఎనిమిది పాద్యములతోను ఒకతూరీ నాటకమును బోళ్ళపాడుగాను ములో ఆడిందితిని. ప్రేక్షకులు కడు ఉత్సాహమును కనుపరచిరి సంసోను పాత్రధారియు నామిత్రులునగు, టి హెచ్ కోటయ్యగారు “ఆనందియేగా” “పరమాత్మ శ్రీయెహోవ” యను కీర్తనలను వారు స్వయముగ వ్రాసి నాటకమున పాడిన న్నెఱ దెచ్చిరి

ఈనాటక రచనోద్యమమున మాకెంతయు తోడ్పడిన శ్రీమదు నూరు పత్త నారాయణ మూర్తిగారికిని, తమ యభిప్రాయముల నొసగిన మహానీయు లకును యీ గ్రంథ ప్రచురణ ముద్రణ భారములను వహించిన కరుకూరి సుబ్బారావు సన్ సరస్వతీ బుక్ డిపో బెజవాడ వారికిని నేనంతయు కృతజ్ఞుడను.

బోళ్ళపాడు }
4-5-46 }

ఇట్లు విధేయుఁడు,
న త్రా ఆ బి హా ము.

గ్రంథ కర్త మ న వి

గంధర్వ వాణి పారీణిలారా !

భోళ్యశామ గ్రామకాపురస్తుడు సత్తా అబ్రహము యీనాటక మును రచించి నలసి దిగా నున్ను । పేరేపించెను. నాటక రచనయందు అలవాటు లేక పోయినను అతని ఉత్సాహమును ఉత్తగా తీసికొని నా మిత్రులగు ముకునూరు నత్త నారాయణ మూర్తిగారి సహాయము లోను ప్రకటించి నే సగ్రంథమును పూర్తి చేసి అతని కిచ్చితిని.

ఈ నాటకము నందలి కథా విధానము, భావ కల్పనము హైందవ నాటకముల ననుసరించి చాల వరుస జరిగింది. ఇందు శృంగార కరుణ వీర రసములకు ప్రాధాన్యము బడినది ప్రాజ్ఞులు యిందలి దోషములను త్యజించి గుణములను స్వీకరింతురుగాత !

ముకునూరు }
21-11-45 }

ఇట్లు
సుజన విధేయుఁడు
(సం) అడ్డాడ వీరభద్రాచార్యులు.

తొలి పలుకు

ఈ దృశ్యకావ్యము నా మూలముఁ బ్రతిబింబిని. మూడు గంటలకాలములోఁ బ్రదర్శింప ననువుగల నాటకమును నానందము మాత్రము నన్నుఁ వివశుఁ జేసినది. ఇందలి యితీ వృత్తము పవిత్ర గ్రంథముగు 'బైబిలు' నుండి వరిగ్రహింపబడినది. ఇందలి నాయకుఁడు సంసోను, ఎకనెక నాయకునివల్ల వీరోచితముగు ధీకాధర్మము కాన్పించినను, జీవితము శృంగార భూయిష్టముగఁబడు నాతఁడు ధీరలలిత నాయకుఁడని చెప్పక చెప్పుచున్నది.

ఈ కవి తన నాటకమున నింకొక కొంగొత్త పోకడఁజూపి. మార్గదర్శియైవాఁడు అది యెద్ది యన, ఏ యిత్థోక్షలనాఁడో ప్రకల్పించిన "సుఖాంత నాటకం" అను నూక్తికి వివర్యముగా విషాదాంతముగా నీ నాటకమును బర్వవసంపద జేసినాఁడు. సుఖాంతముఁజూచి పాపించిక వ్యవస్థ నిదమితముని తేల్చులేక కేవలనందమే జీవితాపథి యని మురియుట యని పశ్చిత విషయమేమో! యని యనిపించును. చిత్రవృత్తులఁగలచి మంచి చెడుగల నూహింపమార్గము నేరునరచి జీవిత రంగమున వింత వింత హాసంగులఁ జ్ఞితింపఁ జాలు రూపకము విషాదాంతమనియు, వ్యధియే ప్రదర్శించితమనియు, నాయభిమతము.

"ఏకోహిదోషోగుణ నన్ని సా తేన మజ్జకింహోః కిరణోష్ఠివాంకః" అనునట్లు అల్పదోషము పరిగ్రహ్యముకాదు. ఇందలి సంభాషణ లెంతయు ముద్దుల మూటఁ గట్టుచు సామాన్య ప్రాసానికమునకుఁగూడ కథాసత్తవ్ర తేట లెల్లమగునట్లుగా నుండి నన్నలరించినవి.

ఈ నాటక పోషకుఁడయిన ఆ బ్రహ్మయి పరిణతి యెంతయు నుచితజ్ఞతనను వర్ణించుచు, సంభాషణలన తని వాగ్దేవి వివ్వచ్చయైనది. అతఁడిట్టి సంస్కృతినేగాక ప్రదర్శన భారముగూడ వహించి యెంతయు స్తుతిపాకుఁడైయ్యెను.

ముఖ్యముగా శ్రీస్తవ సమాజమున నిట్టి యభిరుచిగల విశేష
జ్ఞులగుటకును, ఆపూర్వమైన వారిమతగ్రంథమునంకి చక్కని గాధ
నెత్తి రూపముగాఁ జిక్కింపఁ జేయుటకును. నీవ్రకాశము స్తుతి
సామిగింప ఈకవి విశేషశ్రమ కోర్చి యింతయుత్తమ గ్రంథము
లెన్నోమున్నుండు విరచించి వన్నెకెక్కుగావు తమని యాశిషము.

ఇట్లు శ్రీ య : కా వి

వి ద్వాన్

కో నే రు కు టుం బ కా వు,

గుడివాడ. }
2-12-45

ఆంధ్రో) పాధ్యాయుడు

బోర్డు పై చూ లు.

OPINION

M R Ry P Satyanandam M. A. B. Ed., A. M; F. R. E. S.

Christian subjects are rarely dramatics. Drama is the best form to express the truths of religion to the people in such a way that even the illeterate can understand. Mr. Abraham has tried his best to keep the word of God in tact; and it is written in such a way that it would appeal an attractive viñager, and this drama should be encouraged in every part of the Andhra Desa by every christian of any denomination.

P. Satyanandam M. A; B,Ed.

A. M. (Columbia)

F. R. E. S (London)

Lecturer

A. C. Collage, Guntur.

30 th Jan '46

OPINION

M. R. Ry G. Veukataratuana garu B A; B. Ed.

Deputy Inspector of School, Bezwada.

బైబిలు గ్రంథమునుండి గ్రహించిన ఈ కథల కొంగొత్త రూపము విచ్చి నూతన సాంప్రదాని వెలయింపజేసిరి మిల్టనువి యా గ్ల మున వ్రాసిన వద్య గీతికను చదివినప్పుడట్టి యానందము కలిగెనో యీనాటకమును చదివినప్పుడట్టి యానందము కలిగెను. ఇందలి వద్య నాటక కీర్తనలు రసచంతములు. చివర వరకు కవికథయందలి విషయము చెప్పింపడ ననుచు ముగించిరి నామాన్య ప్రజలుకూడ చదివి, చూచి యానందింపవలసింది.

ఇందుకు పూరిన ఉపన్యాసులు (M) Satyanarana-moorty & N(Abraham) కడు ప్రశంస నియులు ,

BEWADA }
5-12-45 }

(Sd) G Venkataratnam,
Deputy Inspector of School

Andl ra Christian Gaadharva M. Abraham Bhagavatar,
VIDYANAGAR

శూర సంసోను నాటక పుస్తకమును నేను సాంత్ముగ చదివి తిది ఈ కాలమునకు తగిన రసపోషణ లింగున్నవి ఈనాటకోద్ధరణకు పూరిన వత్తా అబ్రహముగారు నాకు చిగకాలపరచితులుగుట యేగాక సావనా గ్రామభోనుకాన్దులలో పాడినవారని లోకవిశదమే మీరు లుండిను నాటకములను వ్రాయించి క్రైస్తవ నాటకరంగమునకు వన్నెపెత్తురుగాక దేవుడు మీరికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల ననుగ్రహించు గతియని నా ప్రార్థన.

శ్యాంపు: వెన్నవపూడి }
2-12-45 }

ఇట్లు శ్రీయోధిరాషి
యం. అబ్రహము

పాత్రలు

—♦ పురుషులు ♦—

సంసోను	...	కథాన్తాయకుడు
మానోహ	...	సంసోనుతండ్రి
దేవమాత	...	
సత్యమాత ...	భారోహతుడు	...
తిమ్మాతీయుడు	...	సంసోను మేష్టిగురువు
సర్దారులు (ఇద్దరు)	...	సంసోను మామ
యూదులు (ఇద్దరు)	...	ఫిలిస్టీయనాయకులు
పౌరులు (ఇద్దరు)	...	యూదా దేశపుపౌరులు
మంగలి	...	ఇశ్రాయేలీయులు

భటులు (ఇద్దరు) మహమ్మదీయులు జైలుకావరులు.

—♦ స్త్రీలు ♦—

మనోరమ	...	సంసోను తల్లి
సరోజ	...	సంసోను భార్య
సౌగంధిక	...	సంసోను అత్త
వేశ్య	...	గాజాపట్టణపువేశ్య
దెలీలా	...	శోరెపట్టణపువేశ్య

మ.కా:—పాత్ర లెక్కవగా నున్నను 1½ మందితో దీనిని సులభముగ ప్రదర్శించ వచ్చును. ప్రధమాంక మంతయు ఒక బాలునిచే సంసోను పాత్రను వేయించ వలెను.

—:0:—

ప్రార్థన పద్యములు

—:—

[నెంటు క్లాసు లందును యితర ప్రార్థన లందును పాడుకొనుటకు పదుకొమ్మ లైనవి]

ఉ॥ అది నెవఁడు దేవుఁడను + నా హృదయమున్ వహించి యిందె, స్పృ
హ్యుదిన భూత పంచకము + నా పయి భూతములంబిదిత్రహా
మాదిరి నిల్పె నెవఁడ స + మాన గణాధ్యుడు వాని సూక్ష్మ
మేదికపై దయానిధిగ + మంచిన క్రీస్తుని ప్రస్తుతింపరే.

చ॥ పరమ కృపాతి లేకముస + పాపుల దుఃఖ విమోచనార్థమై
మరియకు బిడ్డవై జగతి + మాదిరి మానిసివై జనించి, సు
స్థిర తర ప్రేమ మార్గమును + తీయిని మాటల బాధఁజేసిదే
పరసమ దివ్య లేజమున + వర్తిలి నాడవు వీనునత్పభో

మ॥ నవ నీలంబున కంటె నెక్కుడుగఁగా + నన్వచ్చు నీ చిత్తమా
ర్దవమే యొడ్లకుఁ గల్గు! బాధలకు సం + తాపింది మోక్షంపుమా
ర్గ విశేషము మపవ్యసించు చును స్వా + ర్థత్యాగముంజూపితి
తవనింసిసములేరి? యెన్నఁదగు దే + వా! యేసుక్రీస్తువభో.

ఉ॥ నీకరుణారసాతి భర + నేత్రవినిర్గత కామలంతయున్
బైకొన నీగభీరమ్ము + భాషలు వీనుల సోక వేడ్కతో
నీకనునీయిమూర్తి తమ + నేత్రములంగని ట్టివారతే
లోకమునందు మానవుల + లోకడు ధన్యులు యేసునత్పభో.

కా॥ నీసావన్యము నీ మహిమహిమనీ + నిర్హేతుక ప్రేమయుం
నీసాశీల్యము యిట్టిదట్టిదిని వ + ర్ణంపంగ నాకట్టిదా
ధీసామర్థ్యములేదు; ఐననదయా + దీనాంతరంగుండనా
హా! సాకంగల వెట్టి వారలను దే + వా! యేసుక్రీస్తువభో.

శ్రీ అడ్డ ద.

శ్రీ జగద్గురు శాశ్వతము

శూ ర స ం సౌ ను.

ప్రధమాంకము.

మొదటి రంగము.

[మనోరమ దోసిలోగ్గి మోకాళ్ళమీసల ఆకాశమువంకచూచుచు]

1. కీర్తన: రాగం - మాండవీ - తాళం: త్రితాల,
ఓదేవా! శుజనానంద హేపాహిమాం! ఓ,
దేవారావె - కరుణాసాగర!
ఎరంధామ - పాపహారి! ఓదేవా.

తండ్రి! దయావరా! నీవవాక్ష్మాననగోచరుండవు, అమేయుం
డవు, అనంతుండవు, నీప్రభావ మగమ్యము.

తే. గీ. రీలలోకంబులెల్లను + నేలువాడ
 వింత వింతల చెయ్యల + వెలయువాడ
 జీవులను తోలుబొమ్మలఁ + జేయువాడ
 వించునేడుక తోడ నా + దీచువాడ.

1

ప్రభూ! యెహోవా! నీకృపతోలగి యిక్కడేరియులు ఫిలి
 స్తీయులకు బానిసలైరి. వారల నుండి మూకు విమోచనయేలేదా?
 ఇక్కడేరియు దాస్యవిమోచన కొఱకును, ఫిలిస్తీయుల సేవించుట
 కొఱకును నీపూర్వ ప్రభావమును మూపై కనుపరచవా?

చిరకాలానుగతమైన నాయీ కాంక్ష సంతానహీనురాలనగు నాకు, యిశ్రాయేలీయుల రక్షకమూర్తి యగు నొక బిడ్డ నొసంగినగాని తీరదు. నిస్సంతాననగు నాజీవితము పాడువడిన గేహమునందలి దీపిక. చంద్రుడు లేని శోభారహితమైనరాత్రి.

సీ, అంటినఁ గందునా + యలరుల బంతినా

నమ్మేను చేతుల + సిమురుటెపుడో,

పాలబుగ్గలు వొట్టఁ బడకేరి నవ్వుచోఁ

గాంచి సమ్మదమునేఁ + గాంచుటెపుడో,

చేతులల్లాడించి + శిరము తానగయించి

ముచ్చట్లు చెప్పచో + మురియుటెపుడో,

కాపుకాపున నేడ్వ + గాన తత్తరపడ

వేడుకతో జోల + పాడుటెపుడో,

తే. గీ. కటకటా! యశావనంబెల్లఁ + గడచిపోయె

కోర్కెలెల్లను లోలోనఁ + గుంగుటయ్యె

బిడ్డ తల్లిని కాలేని + గొడ్డురాల

ఎటులపైరింతు నీబాధ + నేమిసేతు?

2

[దేవదూత ప్రవేశం]

2 కీర్తన:

శుభము లొసఁగూర్చితి || శుభ||

అభవుని దీవెన - ప్రభవ మొందగ || శుభ||

దేవదేవుని - దివ్యమహిమను

స్థిరముగ నమ్ముము - వీరమూలపు || శుభ||

కల్యాణీ! శుభము. శుభము. నీప్రార్థన దేవుని చెవికిఁగొనిది. కొలఁది కాలముననే పరాక్రమా చేతుండగు పుత్రరత్నమును బడయుగలవు. నీవు యీనాటినుండి నియమబద్ధవై యుండవలెను. ఎట్లనిన.

తే. గీ. మధ్యనీపాయములనైన + మత్తునిచ్చు
ద్రాక్షరసమును నేనియు + తాకరాదు
ఆరగింపకు మవచిత్ర) + మైనదాని
వ్రసవ మొందిడిదాఁక స + దృక్కితోడ.

8

మనో:—దేవా! నేడుకదా, నాజన్మ పాపనమైనది.

దూత:—ఓ అబలా! నీకు జన్మింపనున్న బిడ్డ అత్యద్భుత చరిత్రను
వెలయింపఁగలడు. దేవుని యాశీర్వచనమును పొంది, యిత్రా
యేలీము ను ఫిలిస్తిముల చేతనుండి రక్షింపఁగలడు. ఏమరక
యీమాట వినుము ఫట్టిన దాది ఆతని తలపై మంగలకత్తి
పడరాదు. అట్లుపడిన, తన ప్రభావమును కోల్పోవును.

8 క్షరన: చాయ: భజనమేరా - రాం.

యెహోవదేవ - దే—వ—యె

సదమలమానస - సాధుశరణ్య |

సావ్యశ్రీతరక్షణ - చతురవిహార |

సన్నుతిఁజేసెన - గా—వ—రా—వ | యె

వశిత పావన - పరమోద్ధరణ |

అంతః, మూలము - సీవేకావ |

భక్తలోక వరి - పాలదేవ | యె

(దూత నిష్క్రమణ. మానోహప్రవేశం)

మానో:—ప్రాశస్త్యం! అతాకిక జిజ్ఞాసాయత్తవై యుంటివేమి? నేడు
నిన్ను చూడ నాకే యాశ్చర్యమగుచున్నది. యెహోవ దివ్య
మహిమ నేడు నీయందు ఆవిష్కరణము కానోపు. దేవీ!
మొగమెత్తి యిటుచూడుము,

మనో:—నాథా! ఈనాడు చిరంజీవమైన మన యాకాంక్ష ఫలించి
నది. నేను యెహోవపేరట ప్రార్థన చేయుచుండ,

తే. గీ. దివ్యకాంతిని విరజిమ్ము + దేవదూత

యెట్టయెదుటను కనుపించి + యింకముందు

ప్రభవ మొందును సత్పుత్ర + రత్నమొకడు

మనకు నగుచని వచియింది + మరలిపోయె

4

మానో:—ఏమేమీ! దేవదూత సాక్షాత్కరించెనా? సత్పుత్రుని
మనము పడయనోశెదమా? ఎంతధన్యులము. ప్రేయసీ!
సాక్షాత్కరించిన దేవదూతయింకేమియును చెప్పియండలేదా?

మనో:—చెప్పకేమి? పుత్రుని ప్రసవించుచాడ అపవిత్రమైన వస్తు
వులు నేను శాకరాదనియు, దాక్షాసవాది నింద్యమైన పానీయ
ములు నేవించరాదనియు, బిడ్డపుట్టినదాది యతని తలపై
మంగలకత్తి పడరాదనియు చెప్పెను.

మానో:—భాగ్యవతి! మనమెంతయు ధన్యులము. నీవు చనుము.
నాహృదయము కృతజ్ఞతా భరితమై దైవప్రార్థన చెల్లించ
నిశ్చయించినది.

(మనోరమ స్త్రీ ముంచును. మానోహరదైవ ప్రార్థనచేయుట)

4 కీర్తన: కాగం - శంకరాభరణము. తాళము: ఆది

సరమాత్మావీగు మహిమశనుగొనఁ నిలఁ నెవరితరము | ప ||

(సాకీన్) నినువిన - గతిగాన - ఈజగాన |

ఇటుకానరావె - బిరాని కనుగొనఁ నిలఁ నెవరితరము | ప ||

ఓదయామయా! నేటికీ ధన్యులమైతిమి. నీవు తలచిన
కార్యము కాకపోవునా? హే! పరమేశ్వరా!

సీ. లోకంబులెల్ల ను + కీకంబులుగఁ జేయు

సామర్థ్యమున్ గల + స్వామి వీవ,

అఖల జీవులకు నా + హారంబుఁ గల్పించి

దయతోడఁ బాలించు + దాతవీవ,

భక్తజనావళి + సాపముల్ దూరింది
వేగరక్షించెడు + వేల్పువీవ,
అదిమధ్యాంతము +లరయకానంగరాక
మూలమైవెలి గెడు + మూర్తివీవ,

తే గీ. నీప్రభావంబ చింత్యంబు + నిస్తులంబు
వర్ణనమునేయ నేనెంత + వాడదేవ
అశ్రయించెద నిన్ననే + సహరహంబు
నాయకను చేతునీసేవ + యోయెహోవ.

5

ప్రభూ! నీశంతయు కృతజ్ఞుడను అమే యుండవగు నీకు
అల్పుండనగు నేనేమిచ్చి ఋణవిముక్తుండ నయ్యెదను. శూరుడగు
సత్పుత్రునిఁ బడయునట్లు వరమొసంగితివి. నీకర్పణంబుగ మేకనంజను
కాన్క వెట్టదగాక! చిత్తగించుము. హే! దయావరా!

5 క్షరనః రాగం: హిం. తోడి తాళము. ఆది.

బ్రతుకేమథురముఁ చేసితిగా - నా ||బ్రతుకే||
ధశ్యజీవినే నైతివి దేవ ||బ్రతు||
కన్నుల విందుగ + కనఁబోదునుగ ,
కన్నకొడుకును - కరుణాధరణ |బ్రతు|
కోరిన కోరిక | నేటికి తీరెను |
నాదగుభాగ్యము - పండెనుదేవ |
నీనుధారసము - నింపుముదేవ |
దీనుల పాలిట - దిక్కికనీవె |బ్రతు|

(యవనికవ్రాలును)

[మానోహ మనోరమల ప్రవేశం]

మనో:—నాథా! మన సంసోను చాలదుడుకు వాడైనాడు. లేకలేక మనకీ వృద్ధాప్యమున కలిగిన బిడ్డ పూతచరిత్రుడైన మన మెంతయు ధన్యులము.

మానో:—ప్రేయసీ! కాదని యెవరనగలరు, దినదినము పిల్ల వానిపై వచ్చు పితూరీలు మనస్తాపమునకు కారణమగు చున్నవి, సంసోనును పిలువనంపి, బుజ్జగించి హితవు నువదేశింపరాదా?

మనో:—అటలరంధిని పదిపిల్లవాడింటికీ చేరకన్నాడు (తెరలో నుండి సంసోను వచ్చుచుండును) అడుగో! మన సంసోనే వచ్చుచున్నాడు, (ప్రకాశముగా) కుమారా! నంసోనూ! (అని పిలువ బాలనంసోను ప్రవేంది)

బాలనంసోను:—తల్లి దండులారా! వందనములు

మానో:—మాతవః ఫలమవని, కలవర్ధనుడవని నీపైగంపెదాశతో నున్న మమ్ము యిట్లెల నిరుత్సాహుడవవు? లేచినది మొదలు నీపై యెన్నికొండెములు వినవచ్చుచున్నవి. నీకు చెప్పి చెప్పి ప్రాణము విసుగుచున్నది. ఇంక నైన బుద్ధిమంతుడవుకావా?

మనో:—నాగారాబుడట్టి వరాలమూటా! మనకేలరా యీ యపభ్రాతి?

ఉ. అల్లరిసేయకయ్య, మరి + యాదగనుండుట నేర్వమయ్య, నీ వల్లెడ మంచివాడవయి + యెన్నికగాంచగదయ్య, దేవునిగ ఉల్లములోనఁ జేర్చుకొని + యుజ్వలతఁ వికసింపవయ్య, నీ వల్లనె యిక్కయేలులను + పంగడ మంతకు వాసిరావలె. 6

సంసా:- శా. అమ్మా! అల్లరి నేటి నే జెరుగునే? ఆద్యుల్ ననుకొ
మెచ్చరే?

మనో:- సమ్మానమ్మాను పొంది వంశమునకా * నల్కిరి
తేవన్న

సంసా:- నేనమ్మా యాశీల ఫిలిస్తు వంశజుల వ * హ్వపట్టి
పోకారెదన్,

మనో:- మమ్మున్ వృద్ధుల నెట్లునోమెదవో, అన్నా! వంశ
సంవర్ధనా! 7

కుమారా! అతిలోక దివ్యమహిమా నమన్వితమైనది నీజననము.
నీవు గర్భస్థుడవుగాక మునుపు దేవదూత నాకు సాక్షాత్కరించి
నిన్ను గుఱించి నాతో కొన్నిమాటలను నుడివెను. అవేవన:-

తే. గీ: కదనరంగాన నుఱవడి * నెదిరితోడ
పోరునవుడైన పోడు నీ * భూరిబలము,
గొఱిగినంతన నీతల * ఘోరికచేత
బలము సర్వంబువ్యయ మౌను * భద్రమయ్య 8

మానో:- నాయనా! వింటివికదా నీతల్లి మాటలు. మంగలకత్తి
నెన్నడును నీతలపైకి చేరనీయకుము. యావజ్జీవిత మీదీక్ష
వదలక జాగరూకుడవై మెలంగుము, (మానోహమరనోమల
నిష్క్రమణ)

సంసా:- (స్వగతము) ఓహో! నేను దైవిక జన్మడనట. ఫెలిస్తీయు
లనుండి యిశ్రాహేలీయుల పారతంత్ర్యమును పోగొట్టుట కవ
తరించితి నట. (కోపోద్రేకుడై) ఓహోరీ! ఫిలిస్తీయులారా!
మాస్వాతంత్ర్యమున పహరించితిరా?

చ. మెలవున నాక్రమించి బలిమి మముఁ నందఱు బట్టిదాస్యశృం
ఖలలనిబద్ధుఁ జేసి కడు * గర్వమునకా కనుఁగానలేని దు

ప్రుల మిమునేడె చంపెదను + శూరుడనయ్యెద, పారతంత్ర్యశృం
ఖలలను ద్రొంచెదన్. కడు సుఖిబున మించెద, కీర్తిగాంచెదన్ 9
ఓరీ! ఫిలిస్టీ యాధములారా!

ఉ. మాయెడఁ నాదినుండియును + మత్తరమున్ వహించుచునా ఫిలి
స్టీయుల రూపుమాపకెటు + తీరదు నాపరితాపమిప్పుడే
నాయధమాధముల్ తులువ + లందరఁ జట్టి ఖరాసిచేతనే
కోయుదువారి గొంతులను + కయ్యిడ వారల దారలిండ్లలో 10

(ఫిలిస్టీయ పౌరులటు వచ్చుచుండ వారిని చూచి)

ఓరీ! ఫిలిస్టీయులారా! నాకారింబడితిరి. మీరెక్కడకు పోగ
లరు? ఇప్పుడే హతమార్చెద. నిలుడు. నిలుడు.

6 కీర్తన. రాగం: మోహన—తాళం: అది,

దవాగ్ని కీల + దహింపబడు శల
భవారమును మీ - స్వరూపముల్
భువి గలుపుదున్ - నివారించు వాఁ
డెవాఁడు గలఁడీ - వసుంధరన్ దవా!
మదావళంబున - కదుక్కొనెడు చీ
మదండుగతియా + గదా మీబ్రతుకు
యిదేమిమ్ముసద - మదంబుఁ జేసెద
మదంబుచే నను - కనంగనైతిరి దవా!

పౌరులు:—నంసోను బాబూ! మేము నీవగవాళ్ళముకాము,

7 కీర్తన.

బాబు మాజోలికిరాకు + నంసోను బాబుగారు | బాబు!
ఫిలిస్టీయులముకాము - యిశ్రాయేలియులము | బాబు!

1. నీసహవానముచేయ - నిచ్చగించు మనుంటిమి |

మాతోవైరము యేల - మన మంతా యొకటేగా | బాబు!

సంసో:—[నవ్వుచు, పౌరుల భుజములపై దట్టుచు] సోదరులారా!
క్షమించుడి. మీరే ఫిలిస్టీయులనుకొంటిని; నొచ్చుకొనకుడు.

1వ పౌరు:—బాబూ! మేము ఫిలిస్టీయులమైనచో మమ్ము చంపు
వాడవేనా?

సంసో:—ఔను. ముమ్మాటికిని.

2 పౌరు:—ప్రభువులగు ఫిలిస్టీయులపై తిరుగఁబడిన ప్రమాదము
రాదా?

సంసో:—పిరికిపందలారా! ఆజ్ఞానమున మీరింకను మునిగియున్నారు.
మూర్ఖులును నాస్తికులును అగు ఆఫిలిస్టీయులు, యిశ్రాయేలీ
యుల నేలుట యెంత తలవాపు? ఇక్కడైన కండ్లు తెరచి నడు
ముకట్టుడు. పోరాటమునకు సిద్ధముకందు. దాన్యమును మట్టు
పెట్టుడు.

8 కీర్తన: చాయ: ప్రభుయేసు మహాతిప్రేయ:
జయలీల వినోదమందఁ - జయ మేఘదసెనను నాహా |జ|
నావిశేషమా - పరాక్రమంబు - తెలియఁజేతు నెప్పుడైన |
నైరివిదళన విహృదవినోదమే - ముదముగొలుపుగద నాహా |జ|
(బాలసంసోను కీర్తన పాడుకొంటూ నిష్క్రమించును)

1 పౌరు:—ఒరేయ్! మన సంసోనుబాబు చూస్తుండగనే యెంత
దొడ్డొడయ్యాడురా?

2 పౌరు:—దొడ్డొడుగాకేం? దేవుని వరానవుట్టేను. మనవంశాని వృద్ధ
రించుతాడరా?

1 పౌరు:—వుత్సవపుట్టగానే పరినులిస్తుంది, ఎంత యేడ్పించుతున్నా
రుగా ఆఫిలిస్టీయులు?

2 పౌరు:—నారికి వినాశనకాల మాసన్నమయినదిలే. నారి అంత
కనుక్కునిదే నిద్రోడు. యిగ మన సంసోను, తప్పక పగ
దీర్చుకొంటాడు. ఇశ్రాయేలీయు కు నాయకడౌతాడు
కూడాను.

1 పాదు:—సంసోను, సంసోను కాదురా! శూరసంసోను.

9 కీర్తన: జయగీతి

జై జై జై । శూరసంసోనుకు । జై జై జై । జై జై జై ॥జై॥
జయగీతములను । జయజయధ్వనులతో ।
జయశాలికి మేం । పాడెదము ॥జై జై జై॥

(తెరవ్రాలును)

శ్రీ బహద్రక్షకాయనము

శూర 'సంసో'ను

ద్వితీయాంకము

మొదటిరంగము.

(తిమ్మాతు పట్టణ సమీపమునందలి ఉన్య్యాసవనము. సంసోను ప్రవేశము)

పెద్ద సంసోను:—[మెల్లగా నడచుచు] తిమ్మాతు పట్టణమును నమి
పించితిని. పట్టణ బహిరంగమునందలి యీవనమొలయు మనో
హరముగఁనున్నది. సూర్యాస్తమయ తీక్షణముగఁనున్నది. గమ
నాయాసము పోవనించుక విశ్రమించి తిమ్మాతుకు పోయెద
గాక (విశ్రమించును)

సరోజ ప్రవేశ: కీర్తన 10 వనవర్ణన, మాండ్రాగము-లది.

అహా! ఈతరుగు: ల తాడులు - అందము చిందెడుగా ।

కనుంగొనక - అందము చిందెడుగా ।అహా!

ఉ. ఎవ్వరిదాన వీవివుడు • యెవ్వని ధన్యుని జేయ నెంచితో,
జవ్వనపు ధనం బొసఁగి • సంతసముఁ ఘటించు నెయ్యెడఁ
యెవ్వఁడు నీదయారసఁ • మృద్ధికి పాత్రుఁడొ, నీయుదంత కూ,
జవ్వని! కర్ణముల్ దనియ • సర్వముఁ దెల్పుచు సత్వరంబుగఁ 13

ఓలావణ్యవతి! ఏవదిత్రనామాక్షరము లెఱుఱువి? నీతల్లిదండ్రు
లెవ్వరు? నీధన్యవృత్తమును నేను వినఁదగుదునా?

సరో:—జగన్మోహనుడవగు నీవు యేకాంతవాసిమటగు కాంతల
పరిచయమునకై వచ్చిన నీవెవ్వరవో ముందు నాకు తెలియ
వలదా? బంగారము వంటి నీశరీరచ్ఛాయ గమనాయాసమున
కనుగొనినది. సుకమారుడవగు నీవిచ్చోట నాసీనుడవగుము

సంసో:—మోహనాంగీ! నీమాటలు సుధామయములై హృదయంగ
మగుచున్నవి,

సరో:—ఒంటిరిగ నున్న స్త్రీలను పలుకరించు వదలియాయుడి?

సంసో:—నీవృత్తాంతమును తెలుపకవలపించి ఊరించుచుంటివా?

సరో:—అవివాహితయైన స్త్రీకి పన్నిహితులగుటకు మగవారెంతకై
నను సల్లంతు?లు.

సంసో:—నేనును అవివాహితుడ... అ లేత మావిగున్నను, మాధవీ
లత యెట్లలమికొన్నదియో చూడుము.

సరో:—(సిగ్గుతో) ఔను. మాధవీలతవలె స్త్రీ, పురుషు నాశ్ర
యించును.

సంసో:—మనోహరిణీ! వరస్పరాశ్రమమునకు పోలిక నివ్వరాదా?
అయిన, నీతల్లిదండ్రు లెవ్వరు?

సరో:—తిమ్మా తు పట్టణవాసియగు ఫిల్లిస్తీయుని కొమరికను. నా
పేరు సరోజ.

సంసో:—అయ్యో! (ఆలోచించుచుండును.)

సరో:—ఏమీ! ఆలోచించుచున్నాను?

సంసాను:—అలోచించవలసియే వచ్చినది. నేను యిత్రయేలీయుడను. పేరు సంసాను.

సరో:—అయ్యో! ఇత్రయేలీయుడవా? విరోధివంశజుడవు గాన యెట్లు సాధ్యమగును? దైవవిధి యెట్లున్న అటుల జరుగక మానదు.

సంసా:—తరుణీమణీ! అటుచూచుము. ఆనూమితియు మాధవియు నొకే తెగకుం జెందివవియా? పరివ్వంగ సుఖమునఁజేలు వాని ప్రేమాను బాధమాను చూచుము?

సరో:—నేనన్వతంత్రుని నాతిల్లి దండ్రిని యిష్టము కావలెనుగదా. పోయినచ్చెద.

[తెరవాలును]

రెండవరంగము

(సరోజ శయనాగారము)

సరో:—(స్వగతము) కటకటా! లోకమున నెంతగాలింగినను, నా తండ్రి నాకగుకూలుడైన వరుని సంపాదించ లేకపోయెను. సకల లక్షణ శంపముడును, సర్వంగ సుందరుడు అగు, అనుకూలుడైన ప్రియుని యీనాడు పొందగల ననుకొనిన చో దైవము నాకన్యాయుజ్జేసె పోనీ... ..నాప్రియుడు ఫిలిస్తీయుడై జన్మింపఁగూడదా? ఇత్రయేలీయునిపైననే నాయనురాగమేల నిబద్ధమయ్యెను. ఇతఁకును మాదాంపత్వ మెట్లును సామంతియగు విధము కప్పించదు విద్వేషులగు యిత్రయేలీయు ఫిలిస్తీయున శములు నరన్వర సాహార్దమున గలయుట సంభవము. సాతిల్లిదండ్రిని ఒప్పించుటయు దుర్లభము. ఒకవేళ నాయందలి ప్రేమాతిశయమున నావారంగీకరించినను ఉధయవంశములు పొరపులు మాని యెట్లు

కలియగలవు? ఎందుకియ్యడియాశ? నాప్రియునకు లగ్నమైన
హృదయము నెట్లు మరల్చుకొంఁభును? నావిఫలయత్నమును,
స్మరించుకొని యెంత మరువనెంచినను ప్రియునిపైగల యాశ
అనురాగము విస్మరింప సాధ్యముగాకున్నది.

ప్రభూ! ఘటనాఘటనా సమర్థుండవగు నీవే శరణ్యుడవు.
సన్నాపించిన యీనిరాశయను చీకటికి వెలుంగువై వారిం
జూపెదవా? లేక అంధకారమును సముద్రమున ముంచివైచెదవా?
సర్వము నీదేభారము. (అని సరోజసాన్పుపై పరులగును. సాగంధిక
ప్రవేశం)

సాగం:—తల్లీ! తల్లీ! సరోజ! (అని లేవగా సరోజ లేచి కూర్చుండును)

సాగం:—తల్లీ! ఎప్పుడును శయనాగారమును వీడక యేకాంతముగ
పరధ్యానమున కాలము గడపుచుంటివి. యుక్తవయస్సు
వచ్చినదాది, నేనును నీతండ్రియును తహతహలాడు చుంటివి.
మన బంధువులు చెప్పిన సంబంధములం దొక్కటియు నీకా
కర్షణీయముగ లేదు. మఱి నీహృదయనాంధుడెవ్వరోకదా?

చ. ముడువవు క్రొవ్విరుల్ తలను, * ముచ్చటలాడవు అన్న మేమియున్
గుడువవు, నీరమున్ గొనవు * కూరిమిమీరగనాటలాడంగా
గడగవు బొటులన్ గలసి, * కల్కిరొ! నీదు మొగంబుజూడంగా
నెడదవిచారమేదొబని * యించిన చందముఁ దోచె నీయెడన్ 14

అమ్మా! నీమనస్తాపమేదియో నేనెఱుంగదగదా?

సరో:—నాకెట్టి మనస్తాపమును లేదు.

సాగం:—లేదనిన శరిపోవునా? చిఱునవ్వు వెన్నెలలతో యింటిని వెల్ల
వేయు నీముఖేందు బింబము విషాదమేఘా వృతశ్చనది. నీతలఁ
పులోని చిక్కులెయ్యవియో నాకెఱుకవరచుము.

సరో:—తల్లీ! మనపట్టణ సమీపమునందలి ఉద్యానవనము నందొక నాడు నేను విహరించుచుండ, అసామాన్య పరాక్రమతేజో విరాజితుడును, బాహుబల సమగ్రుడును, స్ఫురద్రూపి యును, అవివాహితుడును అగు ఒకానొక యువకుడు నాకంటఁబడెను. చూచిన దాది నావృద్ధయమతని యందేలగ్న మయ్యెను.

సాగం:—అయిన, మన మెంతయు భన్యుల మేకదా!

సరో:—కాదుతల్లీ - ఆయువకుడు జ్యోర్యాని వాసియగు మానోహ ఓమారుడు, పేరు సంసోను. ఇశ్రాయేలీయుడట.

సాగం:—ఇశ్రాయేలీయుడా? అయిన, అందలి వంక్షకు అట్టల చాచెవవు?

సరో:—అందకేమి? అతనిష్టమే.

సాగం:—ఇశ్రాయేలీయుడుదా!

సరో:—అందుచే నేనీ పరితాపమునఁ బడి మిషితు నిశ్చయించితిని. నీతో చెప్పలేక పోవుచుంటిని.

సాగం:—

శా. మాయమ్మా! చెవిజేర్చు నాపలుకు నిఃస్కాపిక్ దలంపేల, యి శ్రాయేలీయులు బానిసల్ మనకు త + త్సబంధబాంధవ్యముల్ హేయంజా, మన సంఘముదొకని నీ + యిష్టాను సారంబు, వా లాయం జేర్పడఁ బెండ్లిగాడగుచు చెల్లూ! బంధుసమ్మాన్యతః॥

సరో:—అనురక్తుల ప్రణయశుద్ధి నెఱుంగక అంతఃకరణము అనగ దొక్కుకొనుమని యెదవు. తల్లీ! అదెట్లు సాధ్యమా?

ఉ. ప్రేమరససివాహమున + వీచికలై తనరారు కోర్కెల మ్మా! మితిమీరఁ బారెనిక + మానగఁజాలను వాని పొందు నా కామితముఁ ఘటింపుమటు + గాని యెవఁ మదనాగ్నికీలంక. వేమయ మృగ్గుదాన నిను + వేడెద దాపగఁజేల తెల్పితిక. 16

సాగం:—తల్లీ! నీనిశ్చయమటులైన నీతండ్రితో జెప్పి బప్పించెదను.
(యవనికవారులును.)

మూడవరంగము

(సంసోను మానోహమనోరమలు ఆసీనులైయుందురు.)

మానో:—కుమారా! తిమ్మాతు పట్టణము వెల్లినదాది నీవు పరాధీన
చేతస్కుండవై బెంగగొనిన వానివలె కన్నడుచున్నావు.
తొల్లిటివలె మనస్సువిప్పి మాటలాడవు. కలకలలాడవు. కార
ణమూహింపకుంటిమి.

మనో:—బేను. ఆహా! విహారముల యందును యెంతోవ్యర్థానము
శలదు. కుమారుడు క్రమముగ చిక్కిపోవుచున్నాడు.

మానో:—నాయనా! నీవిటులుండుటకు కారణమేమి?

సంసో:—తండ్రి! తిమ్మాతు పట్టణమహిషమునందలి ఉద్యానవనమున
ఫిలిస్తీయుల యువతిని చూచితిని. అత్తలోదరి నాహృదయము
దొంగిలించినది ఈవిషయము మీతో చెప్పటకు వెరచు
చుంటిని.

మానో:—

శా. ఏరాతండ్రి! విరోధికన్యకనునీ + వేరీతి వాంఛించెదో?

క్యూరుల్ ద్వేషుని గర్వదర్శితమతుల్ + క్షుద్రన్యభావోన్నతుల్
కారేవారలు; ఘోరికీ మనకునై + క్యంబెట్లు సంధిల్లునో
తేరే చక్కని కన్యకల్ మనలొ ఆ + వీలావతికీ బోలరే! 17

సంసో:— తండ్రి!

తే. గీ, మృగువులైనట్టి తీగెలు + రెండుగలసి
అల్లుకొనునట్లు; నాహృద + యంబుదాని
హృదయమును రెండు నేకమై + యనసెగాన
యితర మేదియు నుదిననే + నిచ్చగింప.

మానో:—అటులనా! నీనిశ్చయము నేడే తిమ్మాశుకు ప్రయాణముగు
దము. సిదముగ నుండుము, (సంసోను మానోహమనోరము
తెరలోనికి వెళ్ళి మరల రెండవ ప్రక్కగా ప్రవేశింతురు)

సంసో:—తల్లిదండ్రులారా! అల్లడే తిమ్మాశు పట్టణము. ఈధయంక
రాటవిని చాటిన మన మాపట్టణము చేరగలము. మీరీ
చెట్టునీడను విశ్రమింపుడు. నేనల్లంతదూరమున పోయి (వన్యఫల
ములను గొని వచ్చెదను (మానోహమనోరములు ఒకపైపున
విశ్రమింతురు సంసోను మరొక ప్రక్కకు వెళ్లుచుండును.
తెరలో సింహగర్జన) ఏమది! సింహగర్జనపలెనున్నది, అదిగో! నామీ
దకేవచ్చుచున్నది.

తే. గీ. ఓమ్మగేంద్రమ! నామీద + నుటికెదీపు
కండకొప్పున; నిపుడెని + గండడంతు
కెండివేసెద నిను మహా + ద్వండలీల
దైవబలమున విహరింతుఁ + దలకఱోను.

[తెరలోనికి పోయితిరిగి వచ్చి ఆయాసము నభినయించుచు]

అహ! దైవావేశ పరవశుడనై ఈసింహరాజమును మేకకు
నను చీల్చు విధమున రెండుగా చీల్చిచెండాడితిని. (తల్లిదండ్రులను
సమీపించి) జననీ జనకులారా! లెండు. ఫలములను తెచ్చితిని.
భుజించి పయనము సాగింతము. (తెరవడును)

నాలుగవ రంగము
కళ్యాణమంటపము.

(సరోజాసంసోనులు, మానోహమనోరములు, సాగంధికా
తిమ్మాశీయులు ముటికొండ రుండురు.)

11 క్తన: [సరోజా సంసోనులు తప్ప అందఱు పాడవలెను]

జయజయజయ + నవమోహన - సర్వలోక సుందరాంక "జ"
మాధుర్యవచో విలాస - సౌందర్య సరోజనాథ ।

మంగళనిద - మాచాలక || జయ ||

(నత్యదూత లేచి వధూవరులకు యొక దండనిల్చి ఒకరిచే మరి యొకరికి వేయించును)

నత్యదూత:—నూత్నవధూవరులారా! శుభాశీస్సులు. వరస్వర ప్రేమావలోకిత ప్రణయపులకితులై మనియెదరుగాత! చిరాయురారోగ్యైశ్వర్య సత్సంతాన స్థితులవలలగి మెలంగెదరు గాత!

కుమారా! సంసోనూ! గార్హస్థ్య జీవితరంగము సందీపాద నీవడుగు పెట్టితివి. నీయాశాలత లించే ఫలించవలెను. అల్లారు ముద్దుగ తల్లి దండ్రుల మాటున యింతదనుక పెరిగి ఆత్మీయుడవునీ వేసని వచ్చిన యీతన్వంగిని నెట్లునంరక్షించుకొని యెదనోకదా!

ఉ. చూడఁగదన్న జీవనపు + శోభన నంపద సర్వమీమెలో
నేడు మొదల దీక్షితుమగు + నేయమెల్ల నెడండ మేలునుగా
బోడిమిదీవె లైపెనఁగి + పుష్పఫలంబుల నీను గావుతన్
పాడఁగదన్న సంపత్తిని. + బండిన నవ్వనఁ గూర్మిగీతికా 20

తే. గీ. దేహమందలి జీవమీ + తీవెనోడి

సర్వజీవన చైతన్య + సరణి యీమె

నంశమభివృద్ధి మూలమీ + వారిజాక్షి

కాన, నీమెను నీవెట్లు + గారవింతో 21

కుమారీ! సరోజ.

ఉ. అరయభర్త సదగుల + కన్నిటికీ మొదలొగడమ్మసల
సారప్రేమయ ప్రేమరుచి + సర్వము నాకునికీగదమ్మ, న
ద్రావజీవనంబు నెద + గాంచి ముంగదవమ్మ, పత్మపా
సారముఁ జల్కికల్కిరిడి + సాకుమ బీదల నెల్లనమ్మరో. 22

దంపతులారా!

తే. గీ. హారమందున గుచ్చిన + దారమట్లు

పాలఁగలసిన నీరంబు + వగిదిదోవ

జతువుమాత్రిన కట్టల + జరిన మెరిగి
సఖ్యభావన జీవన + సరణియనుడు.

22

సభానకులారా! దాంపత్య ధర్మమెంత ప్రళంసార్హము,
తే గీ. తటిగి పోకుండ మధుపాత్ర + చాల్చు తరుణి
తాగిమధువుల తోసరును + తరుణుడెపుడు
నిత్యమున్ త్రొత్తసాబగులె + నిత్యమున్ వ
సంతముతువె, దంపతుల నం + సార మహాహ!

24

ఈదంపతుల నమైక్యత వలన యిశ్రీయేలీయ ఫిలిస్టీయ వంశ
ములుధరింపఁబడినవి. పరస్పర విద్వేషములను విస్మరించి సఖ్యభావ
మున సమహాడిరి. ఇరుగు పొరుగున జీవించు నీరెండు తెగలకునుకాంతి
భద్రత లొనఁగూడినవి. ఇట్టి వివాహములే పెక్కుజరిగి కళ్యాణ
వరం పఠలు కురియుఁగాక!

(12 కీర్తన: కహనరాగం - ఆదితాళం. (అందరు పాడవలెను.)

మంగళం - మంగళం - మనసరోజ సంసోనులకు | జయమంగళం!
ముగ్ధమోహన - విలసన మొప్ప - ప్రణయసుధలను కరిపింపగను
ప్రణయబంధము + దృఢముగ బిగియగ |
మంగళ - మాలిక - లోలన - హరతి | మంగళం |
జయమంగళం | శుభమంగళం!

(పైపాట పాడుచుండగ తెరవ్రాలును. సరోజా సంసోనులు
(కీర్తన పాడుకొంటూ చెట్టాపట్టిలతో ప్రవేశం)

18 దైలాన్ కీర్తన : మాండ్రాగము : ఆదితాళము

ఇద్దరు:—ఆనంద మయమేగా - జీవనమంతా | ఆనంద!

సంసో:— కాలమంతా - గడుపుదామా!

ప్రేమబంధము - బిగియఁజేసి!

సరో:—రాగలతలు పూలుపూయ - దండలు గుచ్చితాల్పుదామ

జ్జిద్దరు:—అనందమే - అనందమే - అనందమయమేగా!

[చెరియొక పాదమును పాదదగిన డైలాగ్ పద్యము]

చం. అజమర లేని కూరిమిని + హాయిచెలంగ మెలంగు చుంజమా

దరులారయ్య! నీవించుమమ + తారసవాహిని తేలిపోదమా

కరమనురాగవల్లినిటు + కల్పనజేయుచు పెంచుచుందమా

సరసను జేరి నిర్భరము + సాగిలి పోదమతోడు నీడగా 20

(డైట్టాపట్టిలతో నిష్క్రమింతురు, పౌరుల ప్రవేశం)

14 క్ష ర్త న.

ఎంత ఆయాసముగ - నున్నదిరా మనకు

ఎంత అనందముగ - నున్నదిరా బాబు! ఎంత!

సంసోను పెండ్లికి - ఏమి రోజులు విందు!

ఏప్రాద్దుజూచిన - పప్పు పరమాణ్ణంబై ఎంత!

నేతిగారెలతో - మన మారగించుదాం

నేతికూరలతో - మనమారగించుదాం!

పప్పుపప్పులతో - మనమారగించుదాం!

గారె బూరెలను మనసారగను తిని!

సరోజ సంసోనులకు - జయజయని పాడుదాం! ఎంత!

1 పోరు:—అబ్బబ్బ! ఏమి పెండ్లిరాబాబు

2 పోరు:—ఎన్ని పెండ్లిండ్లో చూశాముగాని యింత వైభవంగా
యెక్కడైనా జరిగిందా! ఏమి పిండివంటలు! ఏమి కూరలు!
పొట్టలో కాళీ లేదు కానీ యింకాతినాలని వ్రుండ్.

1 పో:—ఓరి పప్పు ధప్పళం. ధర్మపిండం దొరికితేవరి. డావిదాడ
కండా యెక్కించుతావ్: కూర్చోరా కూర్చో (కూర్చోత
లేక పోవును)

2 పా:—పొట్టవంగవద్దురా. అక్కా! ఆయాసంవేస్తూంది. వరుగ్గా పోతాడు నయ్యో? తాగుదామంటే కాళీలేడు పొట్ట ఉబ్బుతుంది.

1 పా:—ఓరివెధవన్నరా! తేరితిండి దొరికిందని కడుపు మాసం ఎరుగకుండా తింటు యేమాతుంది?

2 పా:—ఏదేవులతోయ్! వన్నంటావుగాని నీవేనా తక్కువతిన్నది.

1 పా:—నిన్నన్నానుగాని నాకూ పొట్ట వంగడంలేదురా. ఏమిథవ్వకం ఏమి అవ్వడాలు ఏమిగారెలు ఏమిబొబ్బట్లు గుమ్మున వాసన కొట్టినాయి. కాళీలేదుగాని యింకొక్కట వేద్దామనుకొన్నా

2 పా:—ఒయేర్! అడ్డులు మూటగట్టుకు రాకపోయావుగదా?

1 పా:—ఇంకా యేడరోజులుంటే యిప్పుడే యింత ఆయాసపడితే యేలా? “అజీర్ణం భోజనం విషం అన్నారు పెద్దలు” కాబట్టి అజీర్ణరోగం వుట్టకుండా చూచుకోవాలి, మనమెంత తిన్నా.

2 పా:—మీపెద్దలట్లా అంటే, మాపెద్దలేమన్నారో చూచావా?

1 పా:—మీపెద్దలొకరు మాపెద్దలొకరునా? పెద్దలంటే అందరికీ పెద్దలే. అయినా యేనున్నారో దెప్పు మీ పెద్దలు,

2 పా:—ఏమన్నారా? ఓపిక చేస్తే ఒంటికి మంచిదన్నారు.

1 పా:—ఏదేవు! ఈవేళాలోకాలకేమిలే. పెండికొడుకు తరపున మనమెంతిన్నాముగాని పెండికూతురు తరుపురాళ్లు యెంత నుంది వచ్చారు! వాళ్ళిండ్లి వాళ్ళపాదైపోనూ పెద్దఅబ్బాతు అల్లెవున్నారూ సర్దారులట వాళ్ళదుంపతెగ వాళ్ళనుచూస్తే ఎనుబోతులల్లే వున్నారు. నిజంగా నాకు భయమేసింది. ఏమగులాంటాళ్లుగదా వాళ్ళు నేనక్కడ చూడలా వాళ్లాంటి ఎనుబోతుల్ని, నీలాంటి తిండిపోతుని.

2 పా:—వాళ్ళు యేనుగలైతే యేంరా? మన సంసారాని సంహారము.
వాళ్ళ విషయం మనకెందుకుగాని మనవిషయం చూడకొం
దాము. “నెట్టికీ వెనుక భోజనానికి ముందు అన్నాకు కాబట్టి
ముందుగా వెళ్దాము వద,

1 పా:—నిజమే. పద పోతాం,
(సంసార తన తల్లిదండ్రులతో తిన్నారనుండి జోర్యాకు
వ్రోయామగుట)

సంసార:—జననీ జనకలారా! మన మొక ముఖివచ్చితిమి. మన
జోర్యా వల్లము యింక చాలదూరమునకలదు. మీరిందు
విశ్రాంతిచేతు నేనటుపోయి ఆహారమును పెడకీ తెచ్చెదను.
(మానోహనునోరమ లోకవైపున కూర్చుందురు. సంసారా
కొంతదూరము నడచి ఒకవైపు చూపుచు) ఓహో! నేను చం
పిన సింహరాజపు క లేబరమయ్యడి దానిని నమీపించి చూచె
దగాక! (తెరలోనికి పోయి ఒక దొప్పలో తేనెను నింపుకొని
తాను తినుచు వ్రేవేళం) నాచే హతమైన ఆసింహక లేబరము
సందే యెంతటి పెద్ద తేనెతుట్ట వట్టినది. దానిని దులిపి సంపా
దించిన యీతేనె యెంత రుచిగా మన్నది. రుచిగానుండుట
యేకాదు: మాకందఱకును సరివడు తిండియైవది. ఇదే నాతలి
దండ్రులకు నమర్పించెదగాక. (వారిని నమీపించి)

తే. గీ. ఆమృతంబును జేయుగా + వన్యతంబు:
ననగ నొప్పురు తేనెను + తనివితిర
త్రాగవలయున హోతిల్లి + దండ్రులార!
హాయి నమకూర్చి గమన వ్రోయాన మడఁచు

23

(తల్లిదండ్రులకు తేనె నిచ్చును. వారు త్రాగవలయు)

మానో:—అమ్మారా!

తే. గీ. ఎచట లభియించె తండ్రిని + కిట్టి మధువు?
యిక్షురపమును చక్కెర + నీవేసిండు
రుచివిశేషము గలదిది + దూధిగాను
హాయిగలెను గమన ప్రయాణ ముడిగె

27

సంసా:—తండ్రి! ఇది నాకు ఆచార్యులతోపునకు సమీపమునందలి
వనములో లభించినది. ఇంక మనము పోదమా?
(సాగిలెదరు. యవనిక వాలును)

శ్రీ జగద్రక్షకానునమః

శ్రీ ర స ం సో ను

తృ తీ యాం క ము

మొదటి రం గ ము.

(శరోజాసంసోనులు, తిమ్మాతీయుడూ, సాగంధిక, సర్దారులుండురు)

సంసా:—బాంధవులారా!

ఉ. వందన మారించెదను + భవ్యగుణాకరులార మీకు, నా
వింతుకు మీరలందరును + వేడుకతో దయచేసినారు, నా
యందలి స్నేహభావమున + కంజలివెట్టెద మీకు స్వల్పమూ
నిందు వడింతలా పగిది + వేడ్కను జేకొనరయ్య మన్ననగా. 28

1 శ్లో:—మీ స్నేహభావమున కెంతయు మేము కృతజ్ఞులము.

సంసా:—ఈవినోద సమయాముననే నొక కవినోదమగు ప్రశ్నమీకు
వేయదును. గడువు ఏడదినములు మీఫిలిస్టీను యువకుల
లో నే రేని యొకట్టుకథను విప్పగల్గినచో, ఎక్కముగ మీరు.
మేధావులే,

2 నర్దా:—[ఉద్విక్తుడై] ఏమేమి గడువేమ దినములా? ఇశ్శాయేలీ యులవలె పట్టి వాగాడంబరులుగాను ఫిలిస్టీయులు.

1 నర్దా:—వేయరాదా కథ! ఎందుకీ హేళన?

సంసో:—నేను కథను వేసెదను. మీరు కథను విప్పలేక పోయినచో?

2 నర్దా:—పందె మొడ్డుము.

సంసో:—అటులనా? నాకథను మీగు విప్పలేక పోయినచో నాకు ముప్పదినార బట్టలను ముప్పతి దుస్తుల నియ్యవలయును. మీరు విప్పినచో, అవి నేను యిచ్చెదను పందె మనకు మీరచ్చు కొంటిరా?

1 నర్దా:—ఆ, సమ్మతించితిమి ముమ్మాటికి.

సంసో:—అయిన,

తే. గీ మనలతినయెను బలమైన + దానినుండి
తియ్యదనమునఁ జెనలేని + తిండివచ్చె ;
బలము గలదేది? తీవేది? + పలుకవలయు
యేమ దినములు మాత్రమే + గడువుమీకు 29

2 నర్దా:—ఈవ్రేళ్లకు తల తోకయు కన్పించుటలేదు.

1 నర్దా:—ఈకథలో నిజముగ భావముండెనా? మనల సవమానించుటకా?

2 నర్దా:—గడువేదినములు కదా! ఆలోచించి చెప్పదము. పోయి వత్తము (యవనివ్రా)లును. తిరిగి నర్దారుల ప్రవేశం]

1 నర్దా:—ఎంత యోచించిన కథ భావము గోచరమగుటలేదు. మనలో నొక్కరికిని తోచక పోయె. రేపటితో గడువువిందును.

2 నర్దా:—కథకు భావమేలేదు మనలను పరాధవింతులయే ఆతని నంకల్పము.

1 నర్దా:—భావము లేకపోయిన అతిని కథను అతనైన విప్పి మనకు సచ్చ జెప్పువలయును గదా! కావున కథలో భావమేకలదు.

2 నర్దా:—అట్లులేన నాకొక యుపాయముతోచుచున్నది. సంసాను భార్యవద్దకు పోయి ఆమెను బెడరించి యెట్లులేన ఈకథభావమును ఆమె తన భర్తవల్ల తెలిసికొని మనకు చెప్పునట్లు చెప్పుదము.

1 నర్దా:—నీవు చెప్పినది బాగున్నది. మనమిప్పుడే ఆమెను సమీపించుదము.

(సరోజ తన యింటి యందుండ నర్దాదుల ప్రవేశం)

సరో:—ఫిలిస్తీయ సర్దారులా! మీరాకకు కారణమేమి? ఇటు కూర్చోనుడు.

2 నర్దా:—కూర్చుండుటకేమి? నీతో పెద్ద పనిగలిగి వచ్చితిమి.

సరో:—...నావల్ల నేమి కాగలదు?

1 నర్దా:—నీవల్లనే కాగలదు.

2 నర్దా:—నీభర్త విందు సమయమున మూపైకథ వేయుటయు యేడు దినములలో మేము దానిని విప్రబూనుటయు, పందెము నిర్ణయించుకొనుటయు నీవెరిగినదియే గదా!

సరో:—ఔను. మూపైకథనే నీ సందులకు ప్రతిదినము నేను ఆందోళన పడుచుంటిని.

1 నర్దా:—రేపే కథను విప్రవలసిన దినము. కథభావము తెలియుటలేదు. ఫిలిస్తీయు లందరకును పరాభవము కలుగనున్నది.

2: నర్దా:—కాబట్టి నీభర్త నెటులను ప్రేమచికి చేసి యురాత్రి? ఆకథలోని రహస్యమును తెలిసికొనుము.

సరో:—అయ్యో! ఆదెట్లు సాధ్యము. ఆయన చాల గడుసరి నిల్చిరముగలవాడు ఆయన వల్ల నేను తెలిసికొనలేను.

1 నర్దా:—తెలిసికొనలేక పోయిన బానిసయగు నిశామేలీయునకు మమ్ము సాదాకాంతుల మగుమనియెదవా?

2 నర్దా:—సరోజా! ఇన్నిచూటలే? నీవు తెలిసికొనలేక పోయినచో, ఫిలిస్తీయుల పరాభవమునకు నీవేకనుక:—

శే, గీ. నిన్ను నీవారివందఱు + నేడచంపి
 పరిభవాన్ని చల్లార్చి + పగను దీర్చి
 నా ధు లంధించి నిను మేమ + నాధుఁడేసి
 ఘట్టినింటికి చిచ్చేము + పెట్టంగలము

80

సరో:—(భయముతో) తెలిసికొనుటకై ప్రయత్నింపఁదను.

1 సర్దా:—ప్రయత్నించుటకాదు ప్రయత్నము నెరవేరఁదేని, నీకు
 ప్రమాదము తప్పదు.

2 సర్దా:—రేపే పురుల వచ్చెదము. తెలిసికొనలేక పోయినచో, రా
 నున్న ప్రమాదమును తెలిసికొనుము (సర్దారుల నిష్క్రమణ)

సరో:—(తనలో) హా! దైవమా! మొదటి నుండియును మాప్రే
 మాను బద్ధజీవమున కాటంకములేగదా! ఇశ్రాయేలీయుని
 పెండ్లాడితింసి మాఫెలిస్తీయ వంశజులందరును మాపైకొర
 కొర లాడుచుండిరి. అగ్నికినోడు వాయువన్నట్లు నాప్రాణ
 నాధుఁడను పంపెమునేనె, ఇత వారిద్యేవాగ్నియెట్లు చల్లా

రును! ప్రాణనాధుఁడా శూరుఁడు. వారిలను లక్ష్యపెట్టడు. నాకు
 కథను చెప్పు. చూడఁజూడ . యిదంతయును వినాశనమునకే
 వచ్చినది...నాభర్త తన కథాంహస్యమును నాకు చెప్పినచో
 వారిలకు వినిపింతును. తన పంపె హుతటవల నాపైకోపగిం
 చక మానము. ఏమి కాగలదో!

గీ. నేను నావారి మేలును + కనుదునేని
 భర్తకు పిగోధి నాదును + భర్తమేలుఁ
 దలఁతును, వారి నయ్యంబు + తగదు ముందు
 గొల్చి వెన్నను జూడగా + నుయ్యయ్యయ్య

81

[సరోజ విచారముతో కూర్చుండును సంసార ప్రవేశం]

సరో:—[తనలో] సరోజ నేను వచ్చుచికి యెదుగు వచ్చి సమర్థా
 డగా లోనికి గొనిపోయెడిది. నేడెలనో విచారముగ నున్నది.
 (సమీపించి) ప్రేయసీ! నీవేల యిట్లుంటివి,

గీ. ముద్దులొలికెడి యెట్లులి • మోచినుండి
తేనెసోసల నింపెనీ • తియ్యవైన
పలుకు లాడవదేలనే • పద్మగంధి
పంత మాతేక మతిమేల • పంతలగుండ

32

సరో:—ఏమియును లేదు పరధ్యాసమున నుంటిని ఛేదించుకొనియున్నాను.
(సంసారు కూర్చుండును) నాథా! నిజముగ మీకు నాపై ప్రేమ
లేదుకదా!

సంసా:—[నవ్వుచు] ప్రేమనీ! లేదని నీ వెట్లు చెప్పగలవు?

సరో:—ఎటులా? విందు సమయమున మీరు నిలిచియున్నట్లై కథవేసితి
రికదా! దానిలోని మర్మమిట్టిదని అత్యయముగాలనగు నాకు
చెప్పగూడదా?

సంసా:—చెప్పటకేమిగాని, ఈ కథలోని మర్మము నాతిలదంబులకై
నను చెప్పక దాచితిని నీ కట్లు చెప్పగలవు?

సరో:—కథవేసిన దాని దానిని తెలిసికొనినది నామొన ముప్పి
ర్లూరుచున్నది. అద్దములోని నీడవలె కావ్యరయమున ప్రతి
బింబించు మీరే నన్ను వేరు చేయుచుంటిరి అను కాగనియను
మెటింగి హృదయచూలు కలుపుకొన నలదా?

సంసా:—ఆ తేనెనీ! దాచుటకేమిగాని రేపైనా నిది తెలియుచుగదా!
చెప్పెదను వినుము మన వివాహమునకై తిక్కొనుకు వచ్చు
సమయమున మార్గమధ్యమునందొక సింహరాజము నాపై
గర్జించి దుమికినది దైవావేశము! నిరాముఁగు డనగు నేను
దానిని చీల్చివైచితిని. మరల కేసు తిరిగి వచ్చుచుండ, ఆసిం
హాశిశేఖరమునందే తేనె తుట్టెను చూచితిని. అందలి తేనె
రుచి యసామాన్యము. నేనడిగిన కథలోని బలముగలది ఆసిం
హము. తిన్నెనది అందలితేనె.

సరో:—అదియూ మీకథ. మీకథ ఎంతకే చెబుతా. (తేనెపడును)

రెండవ రంగం •

[సరోజా సంసారులు, సర్దారులు ఆసీనులైయుందురు.]

సంసా: — సర్దారులారా! నేను వేసిక కథకు గడువు నేడేకదా!

1 సర్దా: — ఔను. నేడే,

సంసా: — ముప్పది నారబట్టలను ముప్పది చుస్తులను సిద్ధముచేసి
తెచ్చితిరా?

2 సర్దా: — ఓహో! ముందునీ చుస్తుల పంగతి చెప్పము.

సంసా: — అటులైన కథ విప్పుడు?

1 సర్దా: —

తే. గీ. మనలభక్షించు వానిలో • పనమునంగు

బ్రబలమైనది మృగముల • బ్రభువుకాడ!

తియ్యదనమునఁ నెనలేని • తిండియన్న

అందు దొరకిన తేనెగా • ఆర్యవర్య !

83

సంసా: — [లేచి కోపముతో] మన బంగారము మంచిదైన కంసాలి
నను పరియేమి?

తే. గీ. పలవు తలకెక్కి మతిలేక • వెలిదికేను

దాసుడను నైతి కార్యంబు • దప్పెచివుడు;

ఆడుదానిని నమ్మిన • వ్యాడు బాగు

పడును; దుర్గతి గల్గుట • బ్రంబెనాకు

84

ఫిలిస్తీయులారా! పండమోడితిని. మీకియ్యవలసిన చుస్తులను
నేడే తెచ్చి యిచ్చెదను. ఇంక మీరు చనుడు.

(సర్దారుల నిష్క్రమణము. సంసాను పనోజ నుద్దేశించి బిగ్గరగా)

కుమతీ! వెట్టివలపునకు లోనై నీకు జానిపనైతిని. ఆత్మీయు
రాలనని లాలించి నాచే కథను చెప్పించుకొని, నీవారలకు చెప్పినా
పండెము నోడించితివిగా! ఛీ! మాయావిసి! పాపాత్మురాలా! మాట

లలో లేనను చిలికి మనసున విషము పెట్టుకొందుగుగదాయు విడలు!
మీఱిలిస్తీయుల పావపు శ్వభావము బయటబడినది.

సరో:—నాథా! క్షమింపుము. ఫిలిస్తీయులారము మనల సరిహరింతు
మని తెదరించుటచే వారలను చెప్పితిని

15 కీర్తన: చాయ : వెలిగింపునునాలో జ్యోతి.

క్షమింపవా - నాథానన్నిక క్షమి||

అపరాధిని - నాథానే - న పరాధిని |

నవ మెంచకయ్య + పా)డేశ క్షమి!

సంసో:—భీ పాపాత్మురాలా! నీమఖము చూడరాదు,

సరోజ : పైకీర్తనలోని రెండవభాగం,

తెలియక చేసిన - నాయపరాధము |

తడయక నాపై - నలుకయిదేల |

నీవెనర్వమని - నమ్మతిరాధా క్షమి!

సంసో:—ఓసి టక్కలాడి - నీటక్కరి తనము నా ముందా? ఇలానీ
పొత్తుకూడదు (సరోజను తన్ని సంసోను వెళ్ళుచు)

సరో:— హా! నాథా!... ..నాథా!

16 కీర్తన రాగం. భీంష్లాస్ తా: ఆది.

పోయెనా - నానాధుడు విడి | పోయెనా!

1. కామితార్థములు - తీరక మునుపే !

కాసంతెనను - దయజూడ కనిడి | పోయెనా!

2. నేరకజేసిన - నాయపరాధము |

తీరినివైరము - నకు మూలంబు | పోయెనా!

(సరోజ నిష్క్రమణము. సంసోను దుస్తుల మూటకొప్ప) వేశం)

సంసారః—(స్వగతము) “ఇక్కడ కాయము బాధపడదు” నన్నట్లు పాపాత్ములైన ఫిలిస్టీయులు మోసగించి నాపరాదమును గెల్చినందుకు సహిషణ్యులనందుగల అమ్మలలోను పల్లెటణలోను, అచ్చటి ముప్పది మంది ఫిలిస్టీయు యుద్ధములనే చంపి వారి దుస్తులను నాగబట్టలను సంపాదించితిని వీటిని కథ విప్పిన వారికిచ్చి వారి పాత్రును వదిలి యింటికి పోయెదను (తెలివనును)

మూఁడవ రంగము.

(ఎంసోను శయనా మందిరము, పరుండి లేచి)

సంసారా!—కలకటా! కట్టకథ యెంత కష్టమును తెచ్చినది. సరోజ నిజముగ కపటియో? కాదుకాదు... చివర సమయమున కూడ క్షమింపవలెనని శిలి స్త్రీయల దార్జన్యమువలన తానట్లు చేసి తినని, సిగ్గోషించని నాపాపములను ఎడలక ప్రార్థింపజేసినది. సరోజా! కఠినుడనని నన్ను నిందించుచుంటివా? వివాహమయమున సత్యమాత్ర చేసి పాత్రపడేశము నెట్లు విస్మరించి తిన్నోగదా! విద్వేషము లెంత వికారమునకుఁ దెచ్చినవి? ప్రియసీ! క్షమించుము ఇదే నీనందగృహమునకు వచ్చుచుంటిని [లేచినడచుచు] కంటిలోని పాపవలె బొండిలోని ప్రాణమువలె అటమరింతు లేక మెలగింపి, నామార్గాంగి యువుడేమి చేయుచున్నది. యోకదా!

తెలంగానికి పోవును. ఒక ప్రక్కనుండి తిమ్మాశీయుండును
 రెండవ ప్రక్కనుండి ఒకపోవును పువ్వేశింతువు)

సంసో:—(వ్యతము) అల్లదియే నా అత్తవారి యల్లు. ఆ నిలబడినది యేనా నూమగారవనోపు సో బలోని గదిలో నుండవచ్చును.
[అత్తుతో తిమ్మాతముని వైపు వెళ్ళుచుండును]

తిమ్మా:—అగుమాగుము. అంబలికేక వలగు.

సంసో:—నమీ! నాభార్య యొద్దకు వెళ్ళుగనా?

తిమ్మా:—అనాడు మేమెంత బ్రతిమాలినను, అంగీకరింపక విసర్జించి
విరక్తితో నేగితివికదా!

సంసో:—ఏగిన నేమి? నేడు వచ్చితివికదా!

తిమ్మా:—చాలాకాలము కుటవలన, నీవు కోపించి వెళ్ళుటవలన,
నీబాడ తెలియక పోవుటవలన; నీభార్యను నీ కలిశానికిచ్చి
పెండ్లిచేసితిని.

సంసో:—ఛీ! మూర్ఖ.

తిమ్మా:—అగ్రహింపకుము. శ్రమించుము. నీవు తిరిగివచ్చెదవని
అనుకొనక పోతివి. నరోదకన్ని సారిదగ్గరతియును నారెండవ
కుమార్తెకలదుగదా! ఆమెకు వరిగ్రహించి నాలవరాధమును
శ్రమించుము.

సంసో:—ఛీ! నిన్నేమి చేయవలయును. మానాభిమానములు లేవు.
నీవంటి కూళను నమ్మి మరొక పెండ్లా? చాచాలు విహింపవల
బాధవ్యము (కోపముతో వెళ్లును)

తిమ్మా:—(తనలో) పెంకల్లినై యశ్రీమేలీయుచు నాకుమార్తె
విచ్చిన, నన్ను నింకించు కొనవలెను గాని, అతనివనిన నేమి
ప్రయోజనము పోనీ, అగ్రహించి విరక్తుడై వెళ్ళి తిరిగి
రావో? వచ్చిననాడు ఉద్యోగ పూరితుడై నేనెంత సమా
ధాన పరిచినను బడంబడక పోనేల? ... కుటకటా!

చ. కరుణదొరంగి వేడినను + గైకొన క్షితి నేళునున్నవా
డరయంగ సాహసుండును బ + లాస్సుడు సంతతికై న జూలునే
మరలువ జాలకీనుగునొ + మల్లమునా పహించెనయ్యయో
కరుగడు వాని మానసము + కష్టము లేయ్యవి కల్గ నున్నవో. 80

[యవనికవాయిలును]

శ్రీ జగద్రత్న కాయవము

శూ ర స ం సో ను

చ తు ర్థాం క ము .

మొదటిరంగం

•[ఏతాము బంధపండులో నివసించు సంసోను
అచ్చటకు చేరిన యూదులు సంసోను తెరలో నుండును]

1 యూదు:—అదిగో! ఆకన్పించున్న దే ఏతాముకొండ. సంసోను ఆ
కొండలోయలోనే నివాసము కల్పించుకొని యున్నాడు
కదా! అతని బాడ నెట్టిగి మన మూడువేల యూదుల
ప్రాతి నిధ్యమున అతనితో సంభాషించి వివరములను మన
వారికి తెలియజేయుదము (యూదులిద్దరు రెండడుగులు
నడచి]

2 యూదు:—ఈబంధ పండులోనే సంస్థాను నివసించును.

1 యూదు:—బిగ్గరగా పిలచినచో మనకతడు మారువలుకును.

2 యూదు:—...సంసోనూ! సంసోనూ! [బిగ్గరగా పించును]

సంసో:—[తెరలోనుండి] ఎవరువారు?

1 యూదు:—మేము యూదులము. నీతో మాటలాడ వలసియున్నది
దిగి మాయొద్దకు రమ్ము.

సంసా:—(ప్ర)వేంచిన వెంటనే తెరలో కోలాసుము)

స్నేహితులారా! ఆకస్మికము జననమూహము ముచ్చటకు చేరుటకు
కారణమేమి? వారెవరు? యూసులా? ఫిలిస్టీయులా?

2 యూదు:—అందరునుకలరు. నీవల్ల యూయూసుల కేంద్రమువల్ల
సించినదో చూడు.

సంసా:—నావలన మీకేమి కష్టము?

1 యూదు:—కష్టముకాదా? నీవు మూడు వందల వక్తవును పట్టి
రెండేసి వక్తల తోకలకు దివిటీల సంబంధము, ఫిలిస్టీయుల
దాక్షిణ్యతలను ఒలీవాతోటలను నోరు పడేటట్లు పాడు
చేయుటయేగాక. మీదకు వచ్చిన వారి నుండి పట్టిచంపి
మాదేశము వచ్చి నివాస ముచ్చట యేర్పరచు కొంటివంటి.

సంసా:—హేను. వారు నాకు చేసిన అపకారమును తీరిన ప్రతి
కారము నేను చేసితిని.

1 యూదు:--- ఫిలిస్టీయులు మరలను ఏమిచేయగలరు? నీవుచూడరా?

సంసా:---తెలియకేమి వారు మనోస్మత్తులు. వారేమి తీరిన ప్రాంత
శ్చిత్తమునే చేసితిని.

2. యూదు:—నీకు మేము రక్షణ యిచ్చితిమని, నాగు మాప్త
దండెత్తి వచ్చి.

1 యూదు:---వారు మనకు ప్రభువులగుటచే మనము వారికి లోబడ
వలెను. మరియు వారలు బలవంతులు. వారిని ప్రతిఘటించి
మమ్ములను నీకొఱకై పృథువిమోక్షమునకు చేర్చుకొందువా?

సంసా:—ప్రకాశా స్వామి మెరుగని ప్రభువులు ప్రభువులకారు. అట్టి
వారిని ప్రతిఘటించిన నేమి?

1 యూదు:—మేము నిన్ను పట్టి కట్టి వారికి సమర్పించవలెను.
తెనిచో నీనిమిత్తమైవారు మమ్ము నర్పిస్తానన మొనర్చెదరు.
ఏమందువు?

సంసో:---స్నేహితులారా! నాని త్రిమై మి యూదుల కందఱకును
యిట్లెఱుఁగెను? నన్న బంధించి ఫిలిస్తీయుల కొప్పగిం
చును. కాని మీరు నన్ను చంపవని, వారి కప్పగించుట వరకే
మూర్ఖాధ్యతయిసి నాతో ప్రమాణము చేయుడు. కాదని
మీరు. నేను లొంగను.

2 యూదు:--- మేము సిన్న ఫిలిస్తీయుల కిచ్చెద మని ఒడంబడిక
చేసుకొని వచ్చితిమి. నిపు మూడు చిక్కినచో నిన్ను చంపవల
సిన పని మూకేమి? నిన్ను మేము ఫిలిస్తీయులకి వట్టియిత్తుమే
కాని చంపమని యెహోవాదేవుని యెదుట ప్రమాణము
చేయుచున్నాము.

సంసో:---అట్లులైవ బంధించుడు. (సంసోను తన రెండువేతులను వారి
కందించును. వారు త్రాళ్ళతో బంధించి తెరలానికి తీసుకొని
పోయి వెంటనే రెండవ ప్రక్కగా ప్రవేశింతురు మరొకవైపు
నుండి ఫిలిస్తీయు సర్దారులు ప్రవేశింతురు.)

1 యూదు:---ఓ ఫిలిస్తీయులారా! ఇరుగో సంసోను. బంధించి
వెచ్చితిమి. ఇతనిని మీరేమి చేసుకొనిన మాకేమి? మాబా
ధ్యత తీవ్రది. ఇత మేముపోయెదము (యూదులు
నిష్క్రమింతురు)

1 సర్దా:---(రెండవవానితో) అరుగో! మనవారు మన కొత్తకై
యెదురు చూచుచున్నారు. ఈపిగ్గుచూలిన సంసోనును వారి
యొద్దని తీసుకొని పోదము.

2 సర్దా:---ఓరీ సంసోమా! మొనగానివలె బిట్టబిగి సెదవేమిరా?

తే. గీ. పొగరు తెలకక్క కండ్లకు పొంలు గప్పి
యెవ్వరిని లెక్కనేయక + నగిరి పడితి
నింత దిక్కను యిప్పుడు నీ + కేది దిక్క?
వట్టుబడితివి నీవెట్లు + బ్రతుకకగలవు?

1 వర్ధా:--టరీ! పాపాత్మ! నీసావ మీగారికి పండినది

శే. గీ. ఏలికలమైన చుము ధిక్క - + రించి నీవు
మీ దేరుంగగ నెంతయు + మిట్టివడిది
వేమిజేసెను వంలొన నిరుగ్గొనిన
వడ్డివెతివి నీవెట్లు + బతుక్కలవు?

87

2 వర్ధా:--టరీ! వెంగలిమానినీ! ఎన్నివంటకాలను నీపొట్టుపెట్టుకొంటివి. చేలికి జిక్కిన పిల్లి స్త్రీయుల నెందఱును చంపితివి. నడవ వేమి? ఊ...నడువు

సంసా:--ఎందఱి కాఱులు పల్కుట. కొంతోటను తగులం బెట్టి నప్పుడును, వందలకొలది మిఠులను చంపివచ్చును. మీ ప్రతాప మెందుబోయినది? పిటికి పగదలై యూహలను చంప సాహించితిరి. సిగ్గులేక మాటలను మిగులపెట్టు.

1 వర్ధా:--ఈబానిన కక్క మెట్లు మొరుగుచున్నదో చూడు!

2 వర్ధా:--క్రిందపడియు మిటకరించుచున్నాడు. ఛీ! ఈపొగరు బోతు పెధవ నేమనవలెను? (సంసాను మెడను నెట్టును. సంసాను కోపముతో వారిని చెరియొక తన్నుతన్ని చేతితొల్లను తెల్లించును. క్రిందపడిన వర్ధారలు పారిపోవుదురు. తెరలో బోలాపాల ధ్వని. అక్కడనే మారికివ గాడిద దండమెమాకను చేతపట్టుకొని]

సంసాను:--టరీ పిటికి వందలారా! పోకుడు పోకడు.

చ. నిలునిలుడెందు బోగరు + ని గిక్కిరింప నీటదానినక

~~దొలంగక వెంటనంటి మును + దోర్నము నడిచి నంతురింతు. మీ~~

బలము చలంబు నేలగలు + పంజరముదిన వాడనేను, మీ

చెలువలు నెత్తిమోదికొను + జేసెదఁ జూచెద మీశపంబులకొ 88

(తెరలోకి వరుగెత్తి మరల ఆయాసముతో ప్రవేశించి చలికలబడి)

వ్రాభా! నీయాత్మ నాపై ప్రవేశించుటవలన అల్పుడనగు నేను ఫిలిస్టీయునిను కప్పలు కప్పలుగా వేయమందిని గాడిద యెదురుకొత్తో సంహరించితిని. అబ్బబ్బా! ఆయానమునకుతోడు దాహబాధకూడ మితిమీరి సత్తువపోయి నిస్సౌఖ్య వచ్చినది ఇక్కడక్కడను నీరు దొరుకుట దుర్లభము, దేవా!.....

చం. బడలికగల్గె దప్పికడు + వైకొన, నాలుకయెండె ప్రాణముల్ వెడలెడు చందముయ్యె, నను + వేమరు వేడెద నార్పించెందినా. యెడదచు న నీరముల + వెచ్చట దోపగరావు దేవా! నా యొడియొక్కవీధుగా వెయిపుండొయ్యెఁ గావగరావె యోవభోగి

దేవా! సింహాపరాక్రమమిచ్చి నాచే యిందర ఫిలిస్టీయులను సంహరింపజేసి చివరకీ దాహబాధచేత మడియజేయఁ జూడితివా? (నిట్టూర్చి, కన్నులుమూసికొంతసేపటికి కన్నులు తెగిరి ఆశ్చర్యముతో వక్రతెగ (Side curtain) వైపు చూచుచు) ఆహా! ఏమో! నీదయావిశేషము భూమిని బ్రదలఁ చేసి నాదాహబాధకై నీటిని పైకితెచ్చితివా? (లోనికిపోయి నీరుత్రొగిపట్టుగా నీటింపుచు మరల ప్రవేశించి) ఎంత తియ్యని నీరు! శ్రమివాపి నిండుసత్తువ నిచ్చినది దయామయా? నర్వే శ్వరా! నీవు తలంచుకొనిన నేమి చేయలేవు? నీకంతయుఁ గృతజ్ఞుడను. ఎట్లును ఫిలిస్టీయులు నా వెంటాడెదరు ఈ సమీపమునది గాబాపట్టణ వేశ్యవాటికలో గహస్యముగ యీరాత్రి గదిపై జెల్లవారిక పూర్వమే మఱియొకచోటికి బోయెద. [యవనిక వ్రాచును]

రంజివరంగము

(గాబా పట్టణపువేశ్య తన గృహమునం దొంటరిగ నుండును)

17 క్షిరస - చాయ - మాధవ దగ్ధవ

కాలము గడియదు ఏలాగోయి || కాలము ||

వన్నెకానిని - పానీయమానుని

కసనగున - నాకరువుదీరంగ || కాలము ||

1. నన్నెడఁబాయక - మన్ననఁజూపు

నామనోహరు - నే కలయుదునా || కాలము ||

(సంస్థాన ప్రవేశించి తనలో) ఇది వేద్యులు ఈమె విటునికొఱకై సేయించుచున్నదే. వెతకఁబోయిన తీగె కాలిక దగిలినట్లు నాయవనరము మంచి పాఠాపద్యది. ఈమెను సమీపించి చలోక్తిగా ముచ్చటించి యారాత్రి యిందు గడిపెదగాక [శీశ్యును సమీపించి] భోగవతీ!

వేశ్య :—ఎవరది? (లేచి సమీపించును)

సంస్థా :—నేనిస్యేలీయుడను. వేరు సాంస్థాను. ఈరాత్రి యిదు గడిపవచ్చుతిని మరియు నీరాగము వినుటతోడనే నాయను రాగము నీపైకిఁ బోయినది.

వేశ్య :—నిజమే. పుగుమ లెంతవనను బాగా.

సంస్థా :—

చం. కలిమిటారి! మేలయిన • కాదు జా చేతికటారి! సాంపునన్

చలువలమేలుబంతి రతిఁ చేతిఁజెంగెను పూలబంతి, చం

చలనిభగాత్రి యావికచ • సారసవత్రినిశాల నేత్రి, నీ

చలువముఁగారచి నేవనిపుడ • జాదితి నందయి మేనే నభ

40

వేశ్య :—ప్రియా! నీపలుకులు, నీయాకారము ఒకదాని నొకటి మించినవి.

చం. పురుషులు లేరె యీ భువిని • పూర్వనిలాన విశేషసంపదగా
కరమరుదారు నాకృతిని • కమ్రితరాద్భుత బాక్సమత్కృతిగా
అరుదుగ నిన్ను బోలువంగ • లట్టి విటాగ్రణి నెందుజూడనో
పురుషవరేణ్య! సిక్కముగ • బుద్ధిజనించెను నీదుపొంతుకుగా. 41

సంసో:—విటకత్తెవుకదా! విటునిమచ్చికచేయు ఉపాయము యెరుగ
కుందువా?

వేశ్య:—ఏమీ! వేశ్యలలో ధనాపేక్షయున్న హృదయము లేదనియా?
ఆనుకూలపతికి అనురక్తుతో సంయోగము ఆనందము
నీయదా?

తే. గీ. నివృత్త వృత్తి చెల్లెద • నీటుకాడ
ధనమునకెగాదు నీదుసుం • దరవయోవి
శేషమును జూచి నీకునే • జిక్కియుంటి
చులకగా జూడడగదయ్య • సుందరాంగ

42

సంసో:—మఱి నాహృదయము నీహృదయము పంటిదికాదా?

18 డైలాగ్ కీర్తన. చాయ : ధీరేధీర

వేశ్య:— బాలమేల తాళం - బాలగానలోల
మేలు పడినన్నేలు కోర - మారిసుకు మార ||బా||

సంసో:—ఔన చాన నీసమాన - నేను గాన .
మేను మేను గదియనిం పా - నాను రాగదవ ||బా||

ఇద్దరు:— హాయి హాయిహాయి - హాయిగలిగె
హాయిగల్గె హాయిగల్గె - హాయిగల్గెనుగా ||బా||

[జెట్టాపట్టిలతో ఇద్దరు నిష్క్రమింతురు. సర్దారుల పవేశం]

1 సర్దా:—సంసోను యీపట్టణములోగి స)వేశికెను. ఈరాత్రి
అతనిని కనుగొనుటకష్టము యీపట్టణ ద్వారమువద్ద మనస్సైని

కులతో పొందియుండి, తెల్లవారిన వినవ అతనిని వెతకి వట్టి చంపుదము.

2 సర్దా:—బౌను. పట్టణములోనున్న వారిని చీకటిలో వెదకుట త కష్టము. లోనికి పోయినవాడు బయటకు తప్పించుకొని రాకుండ, పట్టణపుగవని ఎద్దకావుందము.

1 సర్దా:—మన వారికిట్లు హెచ్చరించుదము రమ్ము [చివ్వు-మీతురు రెండవ ప్రక్కగా సంసాను ప్రవేశించి]

సంసా:—(తనలో) ఆర్థరాత్రిదాట వచ్చినది ఫిలిస్తీయులు కోలాహల ధ్వని విన వచ్చుచున్నది ఇందున్న ప్రమాదము కలుగఁ గడు. [రెండడుగుల వేసి] అదిగో! పట్టణపరహద్యారము. (ప్రక్క తెరవైపు చెవివొగ్గి) ఫిలిస్తీయులిగదేయున్నారు. ఈద్యారబద్ధము నూడఁ బెరిగి పోయిన సంసాను ఒక ప్రక్క గా పరుగెత్తును. సర్దారులు రెండవ ప్రక్కగా పరుగున వత్తురు]

1 సర్దా:—తలుపు దర్వాజా అడ్డుకట్టలతో నూకిబెరిగి భుజమున బెట్టుకొని పారిపోవుచున్నాడు

2 సర్దా:—ఈచీకటిలో వాని కెరుగుబోయిన యెవరినైనా చంపును.

1 సర్దా:—నిజమే వానికెరుగుబడి మనకుతనిని చంపలేకన్నాము. వానిలో మనకు తెలియుని దైవావేశమున్నది

2 సర్దా:—బౌను. అతనికి త బలమొందునదో మనము తెలిసికొన వలెను. కాని మనకెల్లు సాధ్యము?

1 సర్దా:—అలోచించుదము. వాడెరుగు పోవునో మనకు తెలియు వలెను గదా! పోదమురమ్మ. (తెరపడును)

మూడవరంగము.

(సంసోను ప్రవేశము)

సంసోను:—కటకటా! ఇక్కడేలీయులకు న్యాయాధిపతిని యిరువది సంవత్సరములు గడపితిని. ఫిలిస్టీయులకును నాకును తీరని వైరము సంప్రప్తించింది చాటుచూచున మెరుగవలసినదే కాని బహిరంగముగ తిరుగుటకు వీలుకాదు ఇచ్చటకు సమీపమున దెలీలాయను నొక యువతికలదట ఆమెయొక సౌందర్యవతియో అంత గుఱుసరియని వింటిని. ఆమెనెఱైన వశముఁ జేసికొని జీవయాత్రను గడిపెన. ఆకన్పించునదియే ఆమెయిల్లు (రెండడుగులు వేసి తేరవైపునొనికి చూచుచు) ఆదిగో! ఆమెయే వచ్చుచున్నది. ఆహా! ఏమీ! ఆమె సోయగము (దెలీలా ప్రవేశించును. సంసోను ఆమెను సమీపించి) భాగ్యవతి! మాది దూర దేశము. ఇంద్రునినే నెఱుంగను. ఈరాడిచ్చట విశ్రమించుటకు వీలగునా?

దెలీ:—ఇంద్రునిని యెఱుంగక నన్నే తెలిసికొంటివి కాఁబోలు. చల్లకు వచ్చి ముంత దాచనేల?

సంసో:—నీవు సరసురాలవని తెలిసియే నీయాశ్రయమునకు వచ్చితిని

దెలీ:—అండకు వచ్చిన వారిని విడనాడుదురా?

సంసో:—“స్త్రీ చిత్తము పురుష భాగ్యమును సామెతకలదుగదా!

దెలీ:—ఎంతగడసరివి...రమ్మ...ఇటుకూర్చుండుము నీవు నరసజ్ఞుడవు ఈ అద్దమును చూపుము పాపటను దిద్దుకొనెదను. (సంసోను ఆమెవైపు అద్దమును చూపును. ఆమె పాపటను సవరించుకొనుచు సగర్వియై)

19 కీర్తన: చాయ - హేతునిబుటా.

నావిలాసము - నాయెయారము ।

ఈజగాన నను మినహా ♦ యేరికయిన ।

కలవెకలవె యొద్దె - కండ్లసాపేనా ।

అహా! నొసలు సొబగేనా ॥నావిలాస॥

అహా! ఏమి నాసుందరాకారము !

గీ మోము కాంతులు సోముని ♦ గోముచెగుడు

కల్వరేకులెనాసోగ కనులతీరు

నాజగన్మోహనైక సౌందర్యమునకు

భ్రమసివశ్యముచెగుడు ♦ వాడెవండు? 43

సంసో:—మఱెవడు గలడు?

ఉ. నీదు ముఖేందుకాంతియును, ♦ నీకుకవోలకె లావీలాసముల్,

నీదు వెడందచూపులును, ♦ నీగచతుర్థము లంద చందముల్

నీదు మృదుక్తి వైఖరియు, ♦ నీటగు నంచలనెన్ను నెన్నడల్,

నాదు మనోధనంబులల ♦ నా! వారియించె నికేమిదెప్పుడు? 44

దెలీ:—నంగీతమునకు తోడు కవిత్వము నల్లుచుంటివే! సృతినిమించి
రాగాన బడ్డది.

ఉ కన్నుల చందమున్నగు మొ ♦ గంబు విధంబును, మోవీరీవియు

చన్నుల బింకముకా కడువ ♦ సందకు కంధరముకా, దళంబుతొ

పెన్నెలులందు నందమును, బిత్తర! నీదు శూన్యమల్లవంగనే

కన్నియ లీకుగారు, నను ♦ గ్రన్నన చేకొనవే, తలొదరి! 45

ఉ. కాయముడస్సి, నాహృదయ కైరం మాతపియించ జోద్య, నా

హా! యిక నేమనందు విని ♦ హజ్వరబాస సహృదవజాల, న

య్యో! యితరావధానకుల ♦ యుక్తముతోపపు బాధచూపుగా

నియధరామృతౌషధము ♦ నెయ్యముమూరం నను గ్రహించవే, 46

దేవీ:—నీవిన్నాగమునకు, చాతుర్యమునకు నాహృదయము దోయి
లించుచున్నది. అనురాగరంజితమైన గాయనోరత్నమును యిం
తలింతలుగజేసి హారమొనరించి నీకు వేసుకొనియెద. నామో
హనాకారా!

ఉ. సారస పత్రిజైత్రములు • చారు విలోచనముల్ ప్రపూర్ణిమాం
భోరుహవైరిఁ నెన్నదగు నీనగు మోము, ప్రనాళపాళిక
దూరుఁగుటింపఁ జాలునచి • తోడగు మోవియుఁజూడ నట్టి శా
తోడరులైన మెచ్చితల • లూదిత మిందరిఁజేరకుందురే? 47

సంసో:—జునోహరిణీ! సంతసించితిని. నాసర్వస్వమును నీకేసమర్పించు
కొనియెద.

20 డైలాగ్ కీర్తన: చాయ: జాగేల పెరపేల.

దేవీ:— రారాదా - భయమేల!

ఉండము హాయిచెలంగగను - కడుహాయి చెలంగగను!
నిజమేకాదా - తియవివలపు - సౌఖ్యసుధామయమోయి!

సంసో:— రాగము, మోహము - పొంగిపోగా - తేలిపోదామా
ప్రేమఁదోలిక నెక్కి మనము - ఊగిపోదామా!

ఇద్దరు:—హాయిగ - హాయిగ! ఉండము హాయిచెలంగగను! కడు!
(తెరపడును)

నాలుగవరంగము.

(నెలిలా అనీనయెయుండును. సర్దారుల ప్రవేశము)

దేవీ:—[లేచి] ఓహో! ఫిలిస్తీయ సర్దారులా! ప్రొద్దుపోయినచ్చితి
రేమి?

1 పద్మా:—కార్యార్థులమై వచ్చితిమి. అపకు సీతేసాధించగలవు.

దేవీ:—నావలన నేమి కాగలదు? కాగల్గినచో మీకు జవదాటునునా?

2 పద్మా:—ఇక్కడేలీయుల న్నాయుధివతియైన సంసారు నీకు విటకాఁడై నీయింట నున్నాడని విని వచ్చితిమి. అతఁడు ఫిలిస్తీయులకు చాల అపకారముచేసెను. వానిలో మనకు తెలియనిదై వావేశ పూర్వకమైన మహాబలము కలదు. ఎంకజెదిరించినను అతఁడు తప్పించుకొని పోగలడు. అతని బలమెందుకలదో, అబలము పోయి యెట్లు వశముకాగలదో, నీవు అతనిని లాలనచేసి తెలిసికొని మాకు చెప్పవలెను.

1 పద్మా:—అట్లు చెప్పినచో మాలో ప్రతివారము వేయిన్నాగు రూపాయిలు చొప్పున నీకిచ్చెదము.

దేవీ:—అయ్యో! అనురాగముతో కూడిన మాజీవిధమును మీరు చెరువ నెంచితిరా? అతఁడు చాల అసాధ్యుఁడు. తన రహస్యమును నాకు తెలియజెప్పకు. అదియును గాక;

గీ. కటకటా! విశ్వసించిన + విటుని మిగుల

కపటమున ధనమునాశించి + కరుణఁజూరఁగి

చెరువనెంచుట కంటెను + చెడ్డనేత

కలదే? యెందైన పాపము + కాదేతలవ

46

2 పద్మా:—ఏమేమీ! నీవు వెయ్యాలివని మేమెరుగమా?

ఎదురాడినచో నీకు వచ్చు డబ్బును పొగొట్టుకొనుటయేగాక నీప్రాణములు కూడ పోవును.

1 పద్మా:—ఇంతయేల? ఈకార్యమును నీవు సాధించక పోయినచో ముందు నీచావు తప్పకు. గ్రహించుము.

దేవీ:—అగ్రహించకుడు నాకు గడువిండు. నాశక్తికొలది ప్రయత్నించెదను, అతఁడు వచ్చువేళ అయినది. అతఁడు మనలను

చూచినచో మన ప్రయత్నమెట్లున్నను ప్రమాదము కలుగును కాన పోయిరండు (పద్మాదుల నిష్క్రమణము)

దేలి:—[తడల] చాలనికే వచ్చినది. సంసోను తన రహస్యమును కాపక పోయినచో, నాకే ముప్పురాగలదు. పోనీ, అతడు తన రహస్యమును చెప్పిన అతనికేమి ముప్పురాగలదోకదా! (అలోచించి) అయిన అతనివల్ల నాకగు ఉపయోగమేమి? అతని నాశించిన, ధనమును ప్రాణమును పోగొట్టుకొనుటయే కదా! ఎట్లునైన యతనిని బాలించి తెలిసికొనుటయే నాకర్తవ్యము, అదియునుగ క,

చ. ధనముగడించుటే పరమ + ధర్మము మామలమందు, నందునే జననము నందికె, మోయు + చక్కదనంబున నాట పాటలందున కడు పేరుగాంచితిని + దోషమటంచు దలంకనేల? యీ ధనమును స్వీకరించుటకు + తప్పక నేకదే సంగ్రహించెదక. 49
[యవనిక వాల్చును. చతుర్థాంకము సమాప్తము]

(శ్రీ జగద్రత్న కాయనమః)

శూర సంసోను.

పంచమాంకము.

మొదటిరంగము

(దేలీలా విచారముగా పగుడి యుండును సంసోను ప్రవేశం)
సంసో:—[స్వగతము] నేడేలదేలీలా విచారముగ నున్నది. తెలిసి

కొనెడగాక! (నమిసింది చిలీ)

శే. గీ. మంచుగ్రమ్మిన ముఖములు • మాట్కినీను
మోముకళంకంబు నేటికే • ముద్దులాడి,
నర్మవదనము ననునితకా • నల్లినబోడి
సేతు నెమ్మది పువ్వు • యెమ్మోడి

50

దెలీ:—(లేచి) పి! నాహృదయాన్నీ, నానర్తస్వాన్నీ నీకంత
స్వాధీన పరచినా, నీవు మనసు విప్పి మెలగట లేదుగదా!
నీపూర్వచరిత్ర బక్కస్కారేనా చనువుతో విరిపించినైతివి.
ఇదే నావిచారమునకు కారణము.

సంసార:—ఎందుకీ నింద గానై మోపుట? కేను నీవాడనుకాదా?
ఇశ్రావేలీయ న్నాయాధి పతిగప్రేక్షింప బొందిన వాడనని,
ఫిలిస్టీయుల విరోధివని నీడివరికే వెల్లెరుంటినిగదా! ఇతనే
దాచుకొని దేసున్నది?

దెలీ:—నీసాహసవిక్రమములు కుప్పలు కుప్పలుగ విరోధులను సంహరించుటలోన తెలియవచ్చింది. ఇన్నిటికేమికాని నాకొక
సంభేదముగలదు ఏమన,

శే. గీ. కనబడెదనీవు సామూహ్య • జనునినొల్కి-
అచ్చుతోబగు బలము నీ • యందుగలదు
కారణం నదొ తెలియనే • గాక్ష సేను
కలిగెనా క్రిమనాయుందు • పలుపవలయు

51

సంసార:—ఇది యేనా నీవు కొనుగది అట్లులేన యేడనివలజ చువ్వ
లను తెప్పించి నన్ను బంధించుము. ఆపైను నాబలము
తోగి నేను సామూహ్యుడనయ్యెద

దెలీ:—ఇది వచ్చుదగినట్లులేదు నును చువ్వలను తెప్పించి వరి
క్షిరచి చూడద.

సంసార:—నేనబద్ధ మౌడుచుంటినియి? కావలసివచ్చో వరీక్ష
చేయుము

డైలాగ్ కీర్తన మాండ్రాగము - త్రితాల్

దెలీ:— ఆనందమిదియేగా... ..ఆనంద!

సంసో:—అబ్బ భోగాభాగ్యము కలదు - ఆనుభవించంగా!

దెలీ:--- ఆనంద మిక నాసామ్యేగా!

సంసో:--- అతివరో! నీవిక నాసామ్యేగా!

ఇద్దరు:----ఆనందమే - ఆనందమే - ఆనందమిదియేగా |అనంద!

(పాడుచు లోనికి పోవుదురు మరల ఒకవైపునుండి)

దెలీలా మరొకవైపునుండి 1సర్దారు వత్తురు)

1 సర్దా:----దెలీలా! కార్యమును చక్కఁ జెట్టితివా?

దెలీ:---ఏడు నిరవంజి చువ్వలతో బంధించిన, అతని బలము పోవు
కంటె కాన కీర్తియుగా నిరవంజి చువ్వలను తెండు.

1 సర్దా:---సరే! తక్షణమే పంపెదను. జాగ్రత్త పోయివచ్చెదను.

తెరవాల్లును)

[సంసోను ఆసీనుడై యుండును. దెలీలాచువ్వలతో ప్రవేశం]

దెలీ:--నఖా! నిన్ను పరీక్షించునమయము వచ్చినది, నిరవంజి చువ్వ
లతో నిన్ను బంధింపనిమ్మ?

సంసో:--ఎంతవట్టుదలగలదానవు సరే బంధించుము (దెలీలా బంధి
చును. సంసోను బలముపోయినట్లు నటించును)

దెలీ:--ప్రియా! ఫిలీస్తీయులు యీనమయమున వచ్చిననీవేమి
చేయుదువు?

సంసో:--ఏమిచేయుదును. నన్ను కాపాడుభారము నీదికాదా! (దెలీ
లాలోనికి పోయి తిరిగివచ్చి)

దేరీ--అయ్యో! కొంప మునిగినది. ఫిలిస్తీయు నిటువచ్చుచున్నారు.
త్వరపడుము. త్వరపడుము:

సంసా--(చువ్వలను తె)ంపి, అటుముటుచూచి, ఎంతధయపెట్టితిని
నిజముగ వచ్చినట్లే చెప్పితిని.

దేరీ--నేను నిన్ను పరీక్షించెదనని చెప్పలేదా నీనున్నట్టి బయటపడినది.
సంసా---పరిహాసమునకే యింతను కొనవలెనా? ఈసారి నిజము
చెప్పెదను.

దేరీ--ఈసారి మాత్రము నిజమని యెట్లను కొందురు?

సీ. గీ. నన్ను యెగతాళి చేసితి + వెన్ననేల?
నిక్కమగు ప్రేమలేదు బట్టకలూడ
మోసపుచ్చితి వేమందు + దోనమచక
తెలియలేనైతి నీమది + తెలివిలే

52

సంసా--ప్రేమనీ! ఎందుకీ నిష్ఠురము. ఇదిగో! వినుము.

ఉ. పేనిన తాళ్లనే పసిక + పెట్టని నూతనమైన వాటిచే
బూనికతోడఁ గట్టినను + పోవుచుదీయబలంబు ముట్టు కా.
దేని మదుక్తి నమ్మకుము + రెప్పటికిన్నిదె బల్కువాడని
తో నన్మతంబులాడుదున + తోరపు ప్రేమతోలంగ నెచ్చిలి! 53

దేరీ--నన్నెంత అమాయకరాలనుగా జేసితిని. నిరవంజి చువ్వలంతటి
వానిని యవలీలగా విరచి, విడిసిండుకొనన నీకు యీత్రాదు
లోకలెక్కా? బొంకినను నమ్మదగినట్లుండవలదా? నీబలమునే
నెఱుంగనా? ఇంతయేల?

తే. గీ. ప్రేమశూన్యుడ! టక్కరి + వేషగాడ
యిచ్చకములాడి నంచింప + నెంచెదీన్ర
నన్ను నమ్మక వర్తించు + నిన్నెఱుంగనా?
పొమ్ము నీదారి, వలదు నీ + పొత్తునాకు

54

సంసో--ఎంతవట్టు పట్టుచున్నావు. కాలోని రహస్యము చెప్పుమని,
నాబలము పోవువరకు నీవే చేయుచున్నావు. ఎంత అనువర్తనం
డైన మెలగినను నీకు విశ్వాసము పుట్టలేదు.

దేవీ--విశ్వాసము పుట్టునట్లు చెప్పిన సాక్షులందునా?

సంసో--ఎగతాళియునుకోసము నిజము చెప్పుచున్నాను, నాతల
వెంట్రుకలను యే బడలుగా అల్లిమేకులతో పాతిననా బలము
తొలగిపోవును.

దేవీ--సమృథ చేయున దేమున్నది.

సంసో--నీకు విశ్వాసము కవలెనేకాని, నిజము చెప్పితివికదా! ఆయాస
పెట్టకుము. నిద్ర వచ్చుచున్నది పరుగెడిముక్త.

(సంసోను దేవీలా తోడై పగుండి నిద్రపోవును. దేవీలా
మెల్లగా జడలనల్లి మేకులను పాతి జడలను కట్టును.)

22 జోల పాట

1 పియా! జోజోజోనామోహనాంగ పతి! నుచువిధగాత్ర! |జో!
నావృద్ధులలోల చచ్చ కావె - నామోహముర్రవికావె!
గానమాధురిని నిదురను పోవె - కామలోల ప్రియమార
శరీర |జో!

2 నాప్రాణనాథుడవు కావె - నామూర్దులమూటవు నీవె!
జోలబాడెదను నిదురను పోవె-శూరపగాక! నుసింహగభీర!|జో!

దేవీ--సంసోనూ! లెన్నులెన్ను ఫిగిస్తీయులు వచ్చుచున్నారు.

సంసో--(శుద్ధివడి మేకులను పీలకొని అలవికొచ్చుచు లేచును)

అబ్బా! నిద్రలోనే వరకు పెట్టితివా?

దేవీ--మోహకాడా! నీటక్కురి మాటలచే నన్ను బలిపించిననే నుబ
టటపో నిన్ను సమత్రుకునా? చీ! సిగ్గులేక నావెంట వచ్చెద
వెందులకు పొమ్ము.

కీర్తన:

చెనటి నీవు నా - చెంతకురాకుము! ఛీఛీఛీ! చెనటి!

చీఛీ! మాటికి - చేరకుపో! చెనటి!

[దెలీలా చిరాకుతో లోనికి పోవును]

సంసా:--[శివలో] స్త్రీలను నమ్మరాదు. కాని స్త్రీ పోస్తుచు విడనాడి నేగుగా నుండలేముకదా! దెలీలా చాల ముట్టకుగా మెలకు చున్నది. పూర్వపుతీసి యిప్పుడు నాయందులేదు. వారకాంత కదా! విశ్వసించి నాచాపును నేనెట్లు చెప్పకొందును, పోనీ చెప్పినను పరీక్ష పెట్టకమానునా?

ఉ. అంతము నొందు నాబలము! సంతయు మర్మము: దెల్పనందులో నింతులనమ్మవచ్చునె? న + యేతరవృత్తిని సంచరింతుకా సంతయు జంకరెట్టి పని + యెవను జేయగ సాహసించు, అ త్యంతము నింతికిన్వసేడ + నైతిని, పోవునె? వచ్చుకష్టములో 50

చూడఁ జూడనాలో దిగులు, భయము వుట్టుచున్నది. ఏదో యావద కలుగనున్నదని నాహృదయము చెప్పుచున్నది. దెలీలాయందలి మోహపాశములు నన్ను బంధించినవి. వాటిని తెగించుకొని పోలేకున్నాను. పోయినను నాకు సుఖమేదీ? ఫిలిస్తీయులచేతనైన మృత్యువు తప్పదు. ఇంక నిశ్చయేలీయు లకు తీరువగి నగుటకల్ల బ్రతికిన నేమిలాభము.

చం. అతికఠినంబులై బటువు + లోబవరాగక్షికు చారిఘరణ స్థితిదనరారె వక్షము, ప) + సిద్ధబలాధికులైన శత్రు సెం తతిని హతంబుఁజేయుటను + హస్తములందున తీటబాసె; కా మితము ఘటిల్ల పోరువము + మీరచరించితి నీవసుంధరకా 50

నే ననుభవించవలసిన సుఖమేదో, అనుభవించితిని. మరణ
మాసన్నమైన వగుగాక! దెలీలా వాంఛదీర్చెద.

(యవనిక వడును.)

రెండవ రంగము.

(దెలీలా ఆసీనయైయుండును. సంసోను వ్రేవేళము]

సంసో:—ప్రేయసీ! ప్రేయసీ! [దెలీలాను సమీపించును]

దెలీ:—[తటాటున లేచి) ఛీ! ఎంతసిగ్గులేనివాడవు చీదరించుకొని
నను పెంపుడు కుక్కవలె వెంటాడెదమేమి?

సంసో:—మనోహరిణీ! నిజముగా దోషిని నాశవ్వను క్షమింపుము.

దెలీ:—ఎంతనయగారివి? ఇప్పటికి ముమ్మాటు నీనక్కవిషయముతో
నన్ను మోనగించితివి.

తే. గీ. అంగిట విషంబు నాల్కవై ♦ నమ్మతిరనము

యెట్టు లలవడఁజేసితిో ♦ యెఱుంగ రాదు

ఇంత దక్కను మోసపో ♦ యితిని, నీదు

యాటలిక సాగవేగుమో ♦ నీటుకాడ

57

[దెలీలా కోపముతో లోనికి పోబోవును. సంసోను అడ్డమువచ్చి)

సంసో:—దెలీలా! ఈసారి నన్ను నమ్మము. ముమ్మాటికి నమ్మము.

దెలీ:—నిన్ను నేను నమ్మను. ఎంత విదలించుకొనినను వదలక వెంట
తిరుగు వెంగలిపైతివి. సిగ్గులేదా?

సంసో:—ప్రేయసీ! కోపము ఏడువవా? జాలిలేదా? నావైపు
చూడుము.

చం. అటుక యిదేలనే చెలియ ♦ ఆవలి మోమిడనేల నేనఖి!

వలుక వదేలనే విరసవర్తనమేలనె మోహనాంగి! నీ

తలపు ఘటింతు నమ్మనను ♦ తామరసేక్షణ! జాగదేల
దలపుము నీదు దాసునిగ ♦ తాళగజాల నను గ్రహింపవే. 58

పల్లీ:—వేయేల? నిజము చెప్పదలంచిన చెప్పము లేదా నీదారిని
నీవుసాము.

సంసో:—దెలీలా! రక్షించినను భక్షించినను నీవే. నాప్రాణమును
నీచేతి కప్పగించుచున్నాను. ఇదిగో! వాస్తవము చెప్పుచున్నాను
మినుము. సంతానములేక నాతల్లి దేవునికి ప్రతిముఠేసినది
నాజననమునకు పూర్వము దేవదూత నాతల్లితో చెప్పిన
మాటలు యివి.

తె. గీ. డ్రామని కత్తిచేతను ♦ శిరము గొలుంగ
బలము సర్వంబు పోయినే ♦ చులకనగుదు
కాన, పెన్నెలుల్ తీయక ♦ పెనిదినాడ
దైవవాక్యంబు యిద్దిన - త్యంబు తరుణి 59

పల్లీ:—సంతసించితిని. ఈసారి నీమాటలు విశ్వాస్వార్థములు.

24 డ్రామా సాంగ్

పల్లీ:—నామోహనాంగా ♦ ముదమాయెగ - ఈనాటికి |నామో|
నీయాశెలగ్ నేదీర్చెదగ్ - అనుతాపము యింకేలరా!

సంసో:—నాప్రియసఖియా - ముదమాయెగ - ఈనాటికి |నాప్రియ|
జాగేలనే! నీవాడను - నినుబాసినే నటులొర్తును!

ఇద్దరు:—ఒండొరులకుగ్ -ముదమాయెగ |ఈనాటికి|

(పాటపాడుచు నిష్క్రమింతురు. 1వ సర్దారు ఒకవైపున

దెలీలా మఱొకవైపున ప్రవేశం]

1 సర్దా:—దెలీలా! చాలకాలము గడచినది. ఇంకను మన పనిని
పూర్తిచేయవైతివి.

దేవీ:—పంసోనును లాలించుట వలన లాభములేక పోయినది, చివరకు బెదిరించి తెలిసికొనఁ గల్గితిని.

1 పర్వా:—తెలిసికొంటివా? ఏమని?

దేవీ:—అతడు దేవుని పరమున పుట్టిన వాడట. అతని తల్లిపై మంగలికత్తి వడరాదనియు, అట్లువడిన బలము పోవుననియు, అతని జననమునకు పుర్యము దేవమూత అతని తల్లికి సాక్షాత్కరించి చెప్పినట. ఇంతవరకు ఔవరము చేయించుకొనకుండుటకు కారణ మిదియేనట శేపురాత్రికి సాము సిద్ధముఁజేసి నేరువరియైన మంగలిని వెంటఁబెట్టుకొని యాయంతఃపురమున దాగియుండుడి అతనిని నిద్రపుచ్చి మంగలిచేత తలగొరిగించి మిథులను పిలచెద. పిదప విాయిష్టము.

1 పర్వా:—అట్లులైన మంగలితో శేపురాత్రికి వచ్చెదము. కడు జాగరూకతతో మెలగుము. లేనిచో మనకు ప్రమాదము.

(యవనిక వాయిలును.)

— ♦ —

మూడవ రంగము.

—

[మంగలి ప్రవేశము]

మంగ:—(తనలో) డబ్బు సంపాదించాలంటే మామంగలి వృత్తే హాయి. కష్టంలేదు. సుఖమావుంది. పెట్టుబడిలేని వ్యాపారిం. లక్షాధికారులైనా నష్టం నచ్చేటప్పటికి పొట్టపుచ్చుకొని భిక్షం యెత్తాల్సిందే. రోజంతా కూలాడిలాగ కష్టపడవలసిన పనిలేదు. ఎంతలావోడితలైనా, నాయెడమచేతి గుప్పిట్లోకి రావల్సిందే. నేను కుడిపిన్దుల్ల పూరుకోవల్సిందే. పోర్టున్నే లేచి పదియిండ్లు తిరిగి పదితలలు గొరిగేనంటే

నావనై పోతుంది. టింగు రంగాయని కాలుమీద కాలేసుక్కు
కుంటే నన్న నేడెవడు, ఆ! చావొచ్చింది. మంచిపనోళ్లని
పెద్ద పెద్దోరంతా నన్నే పిలుస్తారు. సంసాను డెలీలా యింట్లో
పున్నాడట. ఆయన నిద్రపోతుంటే మెలకువ రాకుండా తల
గొరిగి తప్పించుకొని పారిపోవాలట గొరుగుతుండగా లేచాడా?
నాపెండ్లి పెట్టించేడే. సర్దారుదొంగలు మాయంటికి వచ్చి పడి
గాపులు వడిపున్నారు. సర్దారుదొంగలు లెక్కేమిటి? వాళ్ళ
కాతలంటోళ్ళు మహాప్రభువులే నాకు ప్రాద్దన్న దర్శన
మీయవలసిందే. ఎవడికోసం? మొగోడై పుట్టిన తర్వాత
యెవడికి బాచ్చు పెరగకుండా వుంటుంది. ఎవడో బైరాగి
ముండాకోడుకు తప్ప యెవడు గొరిగించు కోకుండావుంటాడు.
అందరికీ నాతో అవసరమే. ఈదెబ్బ సంసానుకు చేయడంలోకి
యింకా మంచి పేరు రావాలి. చూడు నాతమాజా గుట్టు
చప్పుడుగా గొరిగొస్తా (నిష్క్రమణము)

(డెలీలా తొడలపై సంసాను నిద్రపోవు)

26 జోలపాట.

జోజోజో నవమ్మూహన - సుకమార!

యవలి మానవ - చోరధీర! జోజో!

ఘోరకాత్ర)వాంభోద సమీర - కోటిమన్మదాకార -- శూర

పారావారగభీర సుధీర - వనితా భీష్మదవరమందార! జోజో!

(పాటపాడుచుండగానే మంగలి వచ్చి డ్రాముచేసి పోవును)

డెలీ:—సంసానూ! సంసానూ! లెమ్ము. లెమ్ము. ఫిలిస్తీయులు వచ్చు
చున్నారు. (సంసాను తుల్కినడిలేచి తలతడవుకొని నిరుత్సా
హముగ)

సంసా:—ఓసీ! పాపాత్మురాల! నన్ను విరూపినిచేసి బలమనపారింది
తివా? [సర్దారులు భటసమేతులై వ్రేవేళింతురు]

1 సర్దా:--భటులారా! చూచెదరేమి? బంధించుడు. భటులు సంసో
నునుబంధింతురు)

తే. గీ. పట్టుబడెనేడు జీవచ్ఛ + వంబుమాడ్కి-
నున్నవాడితని మొగంబు + వన్నెదరిగె
రండు భయమేల? యీతని + గండడంగె
కొట్టు డీతని తలలోని + కొవ్వడంగ

60

2 సర్దా:--ఓరీ! పాపాత్మా! నీకు ప్రియశ్చిత్తము నేడుతప్పదు.

తే. గీ. పాలితుడవయ్య స్వేచ్ఛగా + ప్రభునిగతిగ
నాడితివి యింత దన్ననీ + మాటలివుడు
చెల్ల వక్షులు దీతుము + చెడుగుయెట్లు
సురిగి పోదువు నీయబ్బ + తరమె వెడల.

61

సంసోను:--హా! పరమాత్మా! నాశరీరము నాకేవళముగాకున్నది.
ఏమియు చేయఁజాలకుంటిని తండ్రి! దయతోలఁగించితివా?

తే. గీ. ఘోరశాస్త్రపులను కల + గుండుపఱచి
నాడ, నిఘ్నైతి నేనొక + నాతివలన;
ఆకసము నాకమిరచిన + యంబుదంబు.
గాలి వీవంగవేగమే + తూలునట్లు

62

1 సర్దా:--భటులారా! కసిదీర వీనికండ్లు తీసి గాఢజైలు నందుం
చుడు. రేపు జరుగబోవు దాగోను దేవతామహోత్సవమునకు
వీనిని హాజరు పెట్టుడి.

(యవనిక వా)లును)

నాలుగవ రంగము.

(గా జా జైలు)

(సంసోను తిరుగలి వినరుచుండ, భటులు పారాతిరుగుచుందురు)

సంసో:—(స్వగతము]

౪. వె. కండ్లుతీసినారు ♦ కనబడదేమియు

యెంతపాపినైతి ♦ యేదిదిక్కు?

చాలినచ్చుచుండ ♦ నత్తువలేదయ్యె,

తిరుగ లేటులబట్టి ♦ తిప్పవాడ.

63

హా! పరమాత్మా! ఒకసారి నావెనుకటి జీవితచరిత్రను స్మరణకుఁ దెచ్చుకొనినచో, నేనొక పనికిమాలిన జీవినైతిని? ఇశ్రాయేలీయ సంఘమునకు పెద్దనై, తీరువగినై యుండియు, సమాజ నముద్దరణమునకు పూనుకొనక యశావనమదాంధుడ నై సంచరించితిని. స్వవంఘమునకుఁ జేసిన మేలేది? మీదు మిక్కిలి ఫిలిస్తీయులతో వారలకు తీరని వైరమును పొడిగించి తిని. ఫిలిస్తీయుల యువతిని చేపట్టితిని. పెండ్లివాడు పురోహితుడగు సత్యనాథ ఉభయవంశములును విద్యోషములు మరచి పగపుర సౌహార్దమున నుండుటకు మావివాహమును పేర్కొనెను. దుగవాంకారినై కట్టుకథను కల్పించి వారలను పరాభవింపఁ జొచ్చితిని. తిమ్నాతీయుఁడును సరోజయు యెంతబ్రతిమాలినను కారిబాంధస్యమును కాలదన్ని చివరకు వారి వినాశమునకే కారణమైతిని.

“వేశ్యలను విశ్వసింపకుము. వారల పొత్తుతగదు అని లోక మెంత బలవత్తరముగ చాటినను కాదని డెలీలా పొత్తునకు పోయి సుఖంప నుద్దేశించితి... చివరకేమైనది. ప్రభూ! వేయవలసిన శిక్ష నిర్దాక్షిణ్యముగ వేసితివి. నీయందలి విశ్వాసమును భక్తియు విధ్వంసక శక్తులయ బలపరచుకొనుటకై వినియోగించు కొంటినే కాని ప్రశాంత సౌమ్యసాధుజీవనమునకై యపేక్షింపనైతిని.

దేవా! నీవగానిహ్యుడవు. నుంచినెరుగులకు మనుజుడు
కరా? నీవెటులాడించిన యెటులాడునది కాదా యీలోకము

కృపాసింధూ! నేనీ బాధభరింపజాల అంధత్వమువకుడోడు
అవ మానదాస్య వైస్యములు అధిగమించుచున్నవి. ఈప్ర
పంచమునుండి నన్ను నీదరికి జేర్చుము

26 కీర్తన: చాయ : అబుతేరెసివా

పరమాత్మ శ్రీయెహోవనాడు - పాలి దేవ!

కరుణించుమయ్య నీదు - పరప్రభావసుతునికా 'పర!

నిరతంబునీదు పాదపద్మ - ముల నెనుతింతుగా

పరగర్వ ముత్తమతితో - వర్తించినయ్యా 'పర!

కడుదయాపరుడవైన పితా - సుతునిగావవా!

కలుపాత్ములైన ఫిలిస్తీయు లిటులజేసిరి!

శ్రీనిర్వికార నిర్మలాత్మ - నిర్గుణాతీత!

నిరతంబు నీదునామస్మరణా - మృతమె గోరెడక!

స్మరణామృతమె గోరెడక!

అంధుండవైసినయ్య - ఎన్ను అదరించవా !

పరమాత్మ! పరమాత్మ! పరమాత్మ!

బాధదీగ్ధనీ - పదమాలెగతిరా 'పర!

1 భటు:—నీకీ ముండమీద మోజు కావాలి. తిరగల్గిహినూ?

2 భటు:—బుర్రకి నున్నగా గొర్గించి వంపింది. దెలితా వీడ్కి.

1 భటు:—సర్కార్కిహోజర్ పెట్టమన్నాడు వీడ్కి పుచ్చం క్యారె?

2 భటు:—ఉచ్చంకిబాల్, తిరగాల్కి హోల్తాపైరె,

1 భటు:—తిరగాల్కె హేమినేస్తార్?

2 భటు:—దాగోన్ దేవత్కి బలులు చేస్తార్.

1 భటు:—బలులు చేసేదికెకురే?

2 భటు:—దాగోన్ దేవత్కి సంసాసుకి పట్టి హిచ్చింది. అందుకు
బలులు కర్తాపైరే!

1 భటు:—వీక్కి దెవీలా పట్టిహిస్తే, దాగొన్ని కైకురే? దెవీలాకి బయలు చేస్తే బోత్ అచ్చాపై

2 భటు:—అరేసంసోనుబాబూ! మాకినక్కలకి పట్టి హిస్తావ్?

1 భటు:—అరే! వీక్కిమూసు నందల్ నక్కలకి పట్టి, తొకల్ తొకలకి కట్టి చేల్కితగల్ బెట్టాడ్, వీక్కిగాడిది దవడ్తో కొడ్తే, వెయ్యిమందికి చచ్చార్.

2 భటు:—అరే! సంసోన్! నీకి అచ్చావుండావ్, మాకి తంటాకి తేకు నీకి తిరగల్ హిసు?

సంసో॥ దేవా! సర్వము నీవేకావా! నాచేత చేయించిన సాహస కృత్యములకు బలము నీవుకాదా? నన్నవరెంత హేళన చేసిన నేమి? తండ్రి! దయాపరా!

నీ॥ కడుభయంకర సింహ + గాత్రంబు రెండుగా

ప్రయ్యలు జేసిన + బాహుబలము,

కథవేసిరిపును + గాఢించి వారికి

దుస్తుల నొసఁగిన + దోర్బలంబు

గాడిదనెమ్మనే + గైకొని రివుల బ

ల్కిని సంహరించిన + మేటిబలము

మాటి మాటికి శత్రు + ముడలిపై కొని

పీచమడంచిన + పెన్బలంబు

తీ॥ నీప్రభావప్ర పూరిత + నిర్మలాశ్మ

వచ్చి నాయందుఁజేరుట + వలన గలిగె;

నేతృణప్రాయుడను జగ + న్నేత వీవు

యోదయా వర, పరమాత్మ + యోయెహూహ.

(యవనిక వ్రాలును)

విదవరంగము

(దాగోను దేవతాలయము - భిలిస్తీయులవద్ద)

(భటులు సంసోనును సభలోనికి పీనుకొని వత్తురు)

సంసోను - 22 కీర్తన - చాయ : ఆదీనీహవక లే

దేవదీన పోషక | దేవ | దీనపోషక || దేన!

దిక్కనీవెకావె | కావరావె | దీనపోషక || దేన!

సదయుడవనినే | చాలగనమ్మితి |

అదయుడవైతి | వహహా | దీనపోషక || దేన!

1 భటు:—అరెసంసోన్. కడారె, కడో

2 భటు:—అరేకదిలోతో, మెల్లొ, గల్లాకతరతిం కబడ్డార్.

1 సర్దా (నిలబడి) మహాశయులారా! దాగోను దేవత చల్లని దావలన మనమందఱ మిచ్చటికిఁజేరితిమి మనవిరోధియగు సంసోను యీదేవత శృపవలన మనకఁజిక్కినాడు. మహాబలను శృతజితతోఁగెర్పించుదము. ఈ సంసోనును మీరఁజెరుగుదురా! ఇతనిని వట్టుట కన్ని ప్రయత్నములు చేసెను, అతనిలో దైవబలమున్నందున చిక్కలేదు. వేశాలోలుడైనట్టికి పాపాత్ముఁడు మీకంటఁబడెను. ఈతని యంజూచుకొని మనబానిసలగు యిశ్రాయేలీయులు మురిసిపోయి సిగ్గుమాలి తన సంఘమునకు స్వాతంత్ర్యమును పేరుతో వీమనలను ధిక్కరించెను ఈకండ్లులేని కబోది మనలఁజేచేయఁగలడు.

(అందరు నవ్వుచు చప్పట్లు కొట్టుదురు)

